

Jan 1922 - Dec 1924

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President. A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States \$2.50 To Foreign Countries \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass. KAINA 5 CENTAI.

No. 1

So. Boston, Mass., Sausio (January.) 5 d., 1922 m.

Metai IX.

Hymanso Projektas Palaidotas

LENKŲ PUOLIMAI.

LENKIJOS PADĖJIMAS NEISPASAKYTAI KĖBLUS

VEŽA LENKUS Į VILNIŲ.

Lietuvos Žinios.

LENKŲ "BOMBA."

HYMANSO PROJEKTAS ST. SEIMO NEPRIIMTINAS.

VASINGTONAS, XII, 29 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, gruodžio 22 d. Užsienių Reikalų Vice-Ministeris, p. Klimas, pareiškė Lietuvos Vyriausybės nusistatymą dėl Tautų Sąjungos pasiūlymo lietuvių - lenkų ginčui likviduoti. Nupiešęs ginčo eiga ir Hymans'o projekto neįgyvendinamąsias puses, jis pareiškė, kad Lietuvos Vyriausybė surado projektą patiektoje formoje nepriimtina. Steigiamasis Seimas vienbalsiai pritarė jam.

LENKAI UZPUOLĖ LIETUVOS TRAUKINI, KURIAME KONTROLĖS KOMISIJA VAŽIAVO.

VASINGTONAS, XII, 29 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, gruodžio 24 d. Lietuvos traukinys su Tautų Sąjungos Kontrolės Komisija nuvyko už demaršacijos linijos. Lenkai užleido traukinį ir sudarė vieną platformą. Žmonių nesužeista.

NUMATOMA LIETUVOS DELEGACIJOS TAUTŲ SAJUNGON.

VASINGTONAS, XII, 29 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Tautų Sąjungos posėdinį Ženevoje sausio 10 d. numatomai Naruševičius, Milošas, Sidzikauskas, Soloveičikas ir Balutis, kaip Lietuvos delegacija Vilniaus ginče.

LENKAI PRIVEŽĖ VILNIUN RINKIKŲ IŠ VISOS LENKIJOS.

VASINGTONAS, XII, 29 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Vilniuje Seimo rinkimuose nedalyvaujant lietuviams, žydams ir gudams, lenkai privežė iš visos Lenkijos rinkikų, norėdami parodyti, kad daugumą Vilniaus gyventojų balsavus.

LENKŲ REPRESIJOS LIETUVIŲ SPAUDAI VILNIUJ.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lenkai, Vilniuje kofiskudami lietuvių laikraščius ir bauddami autorius pinigais ir kalėjimu, padarė lietuvių spaudai keturiasdešimt ketvirtą represiją.

LENKAI DAŽNIAU APŠAUDO LIETUVOS SARGYBAS NEUTRALINĖJE ZONOJE.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lenkų kariuomenė dažniau apšaudė Lietuvos sargybas neutralinėje zonoje. Gruodžio 27 d. lenkų ulonai Vievio rajone neutralinėje zonoje apšaudė Lietuvos sargybas.

GERVĖČIUOSE GYVENTOJAI ISVARĖ LENKŲ AGITATORIŲ DEL VILNIAUS SEIMO.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Gervėčiuose, septyniolikos kilometrų į rytus nuo Vilniaus, gyventojai išvarė lenkų agitatorių del Vilniaus Seimo, sakdami: "čia Lietuva."

LENKIJOS SKIRIAMA KOMITETAI VILNIAUS SEIMO RINKIMAMS.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Varšavoje, Poznanėje, Bydogošce, Krakovoje, Lietuvos Brastoje ir įvairiuose Lenkijos miestuose įsikūrę Vilniaus Seimo rinkimams registruoti komitetai. Lenkijos ministerijos leis nemokamai tuo tikslu komitetus važiuoti Vilniun.

LENKŲ DEKRETAS VILNIUJ NEVA DUODA SPAUDOS LAISVĖ.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Vidaus Reikalų Departamentas Vilniuje išleido dekretą, kuriame neva duoda spaudos laisvę, bet valdžia kiekvieną laikraštį gali kofiskuoti ir redaktorių bausti.

LIETUVOS ISAKYMUS SKELBS VALSTYBINE IR VIETOS KALBOMIS.

VASINGTONAS, XII, 31 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Lietuvos Ministerių Kabinetas nutarė vietose, kur randasi dvidešimt nuosimčių žydų, lenkų ir gudų, valdžios įsakymus skelbti greta Valstybine ir vietos kalbomis.

LENKŲ "BOMBA".

NEW YORK, N. Y., gruodžio 28 d. Į Lenkijos generalį konsulatą laiškanėšys atnešė tris nepaprastus pakelius. Lenkų generalis konsulas D-ras S. Grotowski išsigando tų pakų, nes pamainė, kad tai yra atsiųstos bombos. Lenkų konsulato raštininkas tuo užtelefonavo į policiją, reikalaudamas "bombų experto." Kad policija su bombų expertu atidarė pakelius, vietoje bombos rado pusę milijono lenkiškų markių, kurias lenkai buvo atsiuntę iš Providence, R. I. ir Detroit, Mich.

LENKAI ANT VISTOS KOJOS.

VARŠAVA. Iš Varšavos ateina labai lenkams liudnos žinios apie Lenkijos padėtį. Patys lenkai su tomis žiniomis nesislepia, tad galima

manyti, kad jie rengiasi prie kokios katastrofos. Sako, kad pas juos Varšavoje visuose sluogsnuose sumišimas. Pasirodo, kad didesnė donių dalis išeina padengimui kasdieninių reikalų. Lenkija kasdien atspausdina po milijardą savo popierinių markių, kurios kada nors turės užtroškinti Lenkiją. Atvirai kalbama, kad butinai reikia įvesti diktaturą, nes kitaip Lenkijos tyko subankrutinimas. Piotow-cy partija žada po Naujų Metų nuverstį Ponikowskio kabinetą. Wyzwolencai nori išvaikyti visą Lenkijos Seimą. Lenkija susipyko su Vengrija, ir abi atsaukė savo pasiuntinius.

Tai tokias žinias padavė lenkų laikraščiai prieš Naujus Metus. Jeigu jau pagyros lenkai nesislepia su savo tokiais naminiais reikalais, tai jau ištikrųjų Lenkijoje blogai ir iš jokios, kad ir blogiausios žinios iš Lenkijos nebus ko stebėtis. Didėnis bus stebuklas, jeigu iš ten neateis žinios apie kokią didelį persivertimą.

GALICIJOS RUSINAI PROTESTUOJA PRIEŠ LENKUS.

Galicijos rusinai sukilė prieš lenkus. Amerikos rusinai, padėdami saviškiams ten tėvynėje kariauti, išneša visokius protestus prieš lenkus. Tarp Rochester, N. Y., rusinai, paeinantieji iš Rytinės Galicijos ir Šiaurinės Bukovinos, padavė protestą prez. Harbingui prieš lenkus, kurie skriaudžia jų gimines ir tėvus, persekioja juos už kalbą, tautystę ir tikybą, siaurina jų pilietiškas teises ir kankina juos.

Protestas sako, kad yra neuzginami prirodymai, kad žmonės griežtai nusistatę prieš lenkų valdžią ir kariaus už savo teises iki paskutinųjų. Lenkų kariuomenė ir viršininkai nuožmiai kankina pavergtuosius rusinus.

Gale protesto prašoma prez. Harding'o, kad lenkų militarinis užėmimas Rytinės Galicijos, leistas Vyriausios Taikos Konferencijos Pa'ryžiuje 1919 m., būtų tuojaus atšauktas, ir kad prez. Harding'as pripažintų teisėtą šalies valdžią, Tautų Sąjungos Susirinkimą, kurio prysakyje stovi d-ras Aug. Petruszewicz, išrinktas žmonių didžiūmės.

Iš to matome, kad lenkai nevienus tik lietuvius, ypač vilniečius, skriaudžia, bet kad jų imperialistinė letena sunkiai gula ant visų, kuriem nemielaširdingos dalužės lemta gyventi kaimynais su lenkais.

LIETUVA OFICIALIAI ATMETĖ HYMANSO PROJEKTĄ.

KAUNAS, gruodžio 29 d. Lietuva atsakė Tautų Lygos Tarybos prezidentui atsisakydama priimti Tarybos

rekomenduotą planą susitaikyti su Lenkija dēlei Vilniaus Lietuva išreiškė apgailėstavimą, jog buvo priversta atmesti pasiūlymą ir maldauja, kad-jai būtų leista sekanciam Tarybos susirinkime paaiškinti priežastis.

UZGROBIMAS SIBERIJOS.

WASHINGTON, D. C., sausio 2 d. Tolimų Rytų delegatai padarė daug triukšmo Washingtono susivažiavime, kad jie pareiškė, jog Prancuzija ir Japonija turi sudarytą slaptą sutartį, pagal kurią Japonijai esanti pavesta amžina kontrolė Siberijos. Ir Prancuzija, ir Japonija to užsigynė, bet Siberijos atstovai savo tvirtina ir pataria ištyrinėti originalius dokumentus, padarytus Čitoje.

Abelnai Prancuzijos pasielgimas visiems nepatinka, nes ji elgiasi labai saumeiška. Ji pervarė savo užsipyrimą turėti lygų su Japonijos laivyną, bet jos užsipyrimas dēlei submarinų ir ypač dēlei stengimosi turėti didelę armiją labai visus suerzino. Amerika kas kartas labiau atšala nuo Prancuzijos, ir Amerikos laikraščiai pradeda prikaišioti, kad imperialistinė Prancuzija jau pradeda svajoti apie visąsietinį užvaldymą, kaip kad prieš karę Vokietija svajojė. Jei Prancuzijos delegatai ir toliau panašiai elgsis, tai Prancuzija gali visai netekti Amerikos simpatijos, kurios ir dabar mažai tebelikę. Amerika gali visai pečius atkreipti Europai.

NENOREJO UŽ JO TEKĖTI - UZMUŠĖ JĄ.

NEY YORK, N. Y., sausio 2 d. Kad Blanche Keller, 28 metų moteris, persiskyrus su vyru, nenorėjo tekėti už Charles Hirmer'o, tas nušovė ją, paskui pats save nusišovė. Moteris, matyt, gynėsi, nes jos rankos yra apdraskytos. Užmuštoji moteris rasta sudribus pas duris, su keturiomis kulkomis jos kūne. Hermer'is yra išsiovēs sau į alkūnę, matyt netyčia, kada galėjosi su moteriške, paskui paleido sau šuvį į smilkinį ir krito negyvas.

Moteris, išeidama iš darbo, savo draugėms pasisakė, kad eina pasimatyti su Hirmer'ui, kad jam galutinai pasakyti, jog už jo netekės.

MIRĖ SENATORIUS PENROSE.

WASHINGTON, D. C., sausio 1 d. Mirė Pensilvanijos senatorius Boies Penrose, vienas (sako — puskūnitis) tų politikierių, kuriuos vadino "politiškais bosais." Sako, dabar Amerikos politika jėjus į kitokias vėzes. Šiandie Ponros'o įlavoną nugabeno į jo namus Philadelphia, Pa.

LIETUVOS ŽINIOS.

E. VILNIUS. Labdaringas vakaras vaidinimas gudų beturčių Vilniaus mokyklų mokinių naudai buvo šio mėn. 26 d. miesto salėje. Baletu skyrriuje dalyvavo žinoma Peterburgo teatro šokėja p. M. Nižinska. (Vilnietis).

E. VILNIUS. Denmark linijos kontrolės skyrius L. S. policijos praneša, kad visokie leidimai, vizos į Kauną gaunamos Dominik. g. 3 Nr. kambarys 62 nuo 10 iki 12; pareiškimui primami nuo 12-2. (Vilnietis).

E. VILNIUS. "Kurjer Poranny," kalbėdamas apie rinkimus Vilniaus seimą tarp kit-ko rašo: Te nemano, kad išėjus gen. Zeligowskiui ir atlikus balsavimą vadinamos Vil. Liet. gyventojų, bus lengva ir prasta prijungti Vilnių prie Lenkų. Realė politika neleidžia maitinti tokiomis neįvykdomomis svajonėmis. (Vilnietis).

E. VILNIUS. Lapkr. 24 dieną policiją kofiskavo metraštį "Nasz Kalendarz" 1922 m. (Vilnietis).

LISKEVA, Alytaus aps. Š. m. spalio 2 d. buvo šaulių vakaras; vaidino: "Kuprotas oželis," "Daina be galo," "Vaikų žaislai," monologas: "Nosis," dainos ir šokiai. Sudainavo gerai. Pelno liko 230 auks. šaulių burio reikalams. J. Išpublikos.

NEMAKŠČIAI, Raseinių aps. Nemakščių šaulių buris su vietos jaunimo pagalba rugp. 24 d. surengė vakarą šaulių burio naudai. Vaidino: "Ponas ir muzikai." Pelno turėjo tik 200 auks., nes buvo didelių išlaidų. Vakaras Nemakščiuose tai retas atsitikimas. Jaunimo upas buvo pakilęs. Bet į jaunimo tarpą įsimašė girti kareiviai, kurie pakėlė trukšmą, norėjo sumušti milicininkus ir šaulius. Išgirdę apie tai milicininkai ir kai-kurie šauliai pasislėpė. Vienas tik nelaimingas Zalpių burio šaulys pateko į kareivių rankas ir buvo nemažai sumuštas. Iš jo atėmė revolverį, apie 80 šovinių ir pinigais 150 auks. S-s.

Nuo Red. Tokiais atsitikimais tvarkos ardytojus visados reikia skusti jų vynesnybei. Geriau tai daryti gal per valsčiaus savivaldybę.

PAŠVINTINIS, Šiaulių aps. Puslovyse apylinkės jaunimas rugp. 21 d. surengė miškelyje gegužinę. Publikos buvo apie 100 žmonių. Tik gaila, kad pašvintiniečių jaunimas nepratęs padoriai elgtis viešuose kulturiuose pasilinsminimuose. Negeira, kad bufetas buvo su svaigiančiais gėrimais. Buvo girtų ir įvyko net peštynės. Tokie apsiereikimai visiems upą sugadino. Sarmata, jaunime!

GAŠČIUNAI, Šiaulių apskr. Gaščių vakarinių kursų kursininkų kuopelė vakarą, 14 d. padarė vakarą. Vaidino: "Žiemos ledui." Viskas buvo gerai. Pelnas paskirtas vakariniams kursams. Po vaidinimo pil. M. kalbėjo

apie jaunimo darbavimąsi, lavinimąsi, kvietė visus šviestis mesi blogus papročius ir t. t. ir t. t. J. Lietuvaitis.

VIDUKLĖ, Raseinių aps. Pas mus lig šiol maža yra susipratusių jaunimo, kad galėtų ką nors savarankiškai dirbti. Dabar ką kunigėliai sako, beveik visi akilai jų klauso. Kiti bijosi būti kunigų nemalonėje, kad nepavaldintų jų "bedieviais" arba kitajp kaip.

Čia nuo 18 m. yra įsikurusi "pavasarininkų" kuopa, kuri buvo labai nusilpnėjusi ir tik neseniai truputį atsigavo. Bet jaunimui, matyti, ta kuopa maža rupi, nes kunigai ją globoja.

Gera būtų, kad jaunimas susiprastų sudaryti naują kuopą, kurioje nė kieno nevaržomas galėtų tinkamiau rupintis lavinimosi ir kitais jaunimo reikalais. Tad į darbą jaunime!...

V. Plunksna.

TELSIAJ. Visų didžiųjų atleidai čia — tai šv. Antanas su Parcinkule. Šmet laike Parcinkulės atleidų žmonių prisirinko daug: vieni melstis, kiti pasipirkti, tretai pažįstama sutikti. Tačiau pačią dieną ties cerkve neturtinųjų mokinių naudai buvo surengta gegužinė. Tam tikslui mieste buvo padaryta taip-pat rinkliava. Gegužinėje griežė orkestra, ir stiprusis Norkus parodė savas "štukas." Publikos buvo ne per daug.

Ant kalno ties cerkve čia yra įnuožyta patranka. Sako. kad tai švedų patranka, kuri esanti iššvėjota iš Telsių ežero.

Adomas iš Rojaus.

PANEVĖŽYS, Rugs. 21 d. š. m. įvyko Panevėžio Mokytojų Prof. Sąjungos skyriaus susivažiavimas, kuriame tarp kitko buvo priimta vardinių balsavimu ši protesto rezoliucija:

"Panevėžio Mokytojų Profesinės Sąjungos skyriaus susivažiavimas išklaušęs L. M. P. S. Centro Valdybos atstovo pranešimą apie pradedamųjų mokyklų įstatymo svarstymą Lietuvos Steigiamajam Seime, konstatuoja, kad krikščionių - demokratų bloko siulomi principai veda mokyklą regresan, nes mokyklą pavadama išimtinai nepakankamai susipratusių tėvų ir globėjų priklausomybėn, kurie spręš ne savo kompetencijos mokytojų profesinius reikalus ir mokytojo teisinis gyvenimas paeis ne nuo valstybinių įstatymų, tik nuo minėtų asmenų, o iš to seka, kad geresnieji darbininkai įs mokyklos darbą, o toks įstatymas norima krikščionių - demokratų bloko praveisti, turint nors kelių balsų daugumą Steigiamajam Seime, — reiškia griežtą protestą krikščionių-demokratų bloko kėsiniuisi tokį įstatymą praveisti ir pareiškia, kad griebsis visų galimų priemonių, ligi streiko".

Po to seka dalyvavusių susirinkime-mokytojų parašai. J. G. Buvusis.

Degėšiai, Užpalių valsč., Utenos aps. Vietinis sodžiaus jaunimas surengė vakarą. Vaidino dramą: "Katriutė" ir komediją: "Krankia paliepus." Girtų nebuvo matyti, ir buvo galima jaunimui laisvai ir gražiai linksmintis. Daugiau tokių vakarėlių! J. Smėkalnis.

A. L. T. S. REIKALAI

PRADEDANT NAUJUS METUS.

Sulaukus Naujų Metų, atvertėme naują lapą kaip mūsų atgimusių tautos, taip ir mūsų garbingos organizacijos A. L. T. S. Sandaros istorijos. Šiais naujais 1922 m., mes, sandariečiai, turime prisieis save daug didelių darbų, kuriuos turėsime atlikti.

Su šiais naujais metais pas mus visus turi gimti nauja pajėga, nauja energija, naujas pasišventimas mūsų organizacijos reikaluose. Per šiuos metus mūsų visų yra pareiga išbudinti mūsų organizaciją iki aukščiausio laipsnio, kad ją padaryt skaitlingiausia narių skaitliumi ir tvirtiausiu vidurinės srovės politiniu centru Amerikoje. Jeigu mes visi stosis į bendrą darbą ir suorganizuosime prie Sandaros tautiečių minias, tai tuokart mes daug daugiau galėsime pasidaruoti ir savo tėvynės labui ir tuokart mūsų darbai bus našūs.

Šiandieną mes, lietuviai, gyvendami savo Tėvynės atgimimo laikuose, esame momente, kad priversti esame būti organizuotais, jeigu norime ką naudingo nuveikti sau ir savo Tėvynei. Šiandieną neorganizuoto žmogaus balsas, yra balsas tyruose, nes tik per organizacijas galime išreikšti savus troškimus.

Jeigu šiuo laiku Amerikos lietuviai susiburs į tokias organizacijas, kurios su atsidavimu dirba Lietuvos gerovei, tai, beabejo, Lietuvai pajėgs suteikti tinkamą moralę ir materialę paramą ir Lietuvos ateitis bus šviesi, o jei svyruojančiai duosis save vadovauti Romos arba Varšavos agentams, tai jau aišku, kokia ateitis mus laukia ir kokią mes sulauksime.

Tad, sandariečiai, stokime į vieną bendrą darbą, kiekviename žingsnyje visur vaduokimės savais kiltaisiais principais, o kada toji lietuvių dalis, kuri šiandien yra sufanatizuota, pamatys mūsų darbus, ir persitiks mūsų siekimais, tai, beabejo, ji dės prie Sandaros ir sykiu su mumis dirbs bendrą naudingą Tėvynės darbą.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

SANDARIEČIŲ ŽINIAI!

Tulas laikas atgal sandariečiuose buvo pakeltas klausimas, ką veikia Lietuvoje Sandaros atstovas - korespondentas p. K. Norkus. Kad tas klausimas atėityje būtų visiems aiškus, tai čia žemiau paduodu pil. K. Norkaus laišką, kurį gavau gruodžio 28 d. š. m. Laiškas skamba sekantiai:

Pil. K. J. Paulauskas,
A. L. T. S. Sekr.
South Boston, Mass.
Gerbiamas Tamsta!

Kreipiuosi į Tamstą kaip į didžią gerbiames Amerikos lietuvių Tautinės Sandaros Partijos sekretorių maloniai prašydamas neskaityti manęs daugiau A. L. T. S. Lietuvos korespondentu, kuriuom aš buvau skaitomas nuo liepos 28, 1920, t. yra nuo dienos, kuomet buvusi A. L. T. S. sek. pil. M. J. DamiJonaitis man buvo įteikęs A. L. T. S. Partijos prašymą - įgalia imą rašinėti "Sandarai" iš Lietuvos.

Pasiliuosuodamas nuo tos pareigos noriu įtikrinti Tamstą ir garbingą A. L. T. organizaciją, kad ne su mažesniu atsidavimu aš remsiu prakilnius Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Partijos idealus.

Liekuosi prašydamas priimti

mano širdingą pagarbos reiškimą.

KASTANTAS NORKUS.
Kaunas,
Gruodžio 7, 1921.

Reiškia, nors gėrb. K. Norkus atsisako palaikyti oficialio korespondento titulą, bet pasižada mums prie progos suteikti žinių apie Lietuvos padėtį, ir, beabejo, jis savo pasižadėjimą pildys ir prie progos sandariečiams suteiks žinių.

K. J. PAULAUSKAS.
Sandaros Sekr.

A. L. T. SANDAROS KUOPAS.

Prasidėus Naujiems Metams, turi susitpėti ir mūsų veikimas. Per šiuos 1922 metus turime taip sutvirtinti mūsų Sandarą, kad ji savo didumu ir savo įtekme nustelbtų kitų partijų centrų. Visų sandariečių ambicija turi būti ton linkmėn nukreipta.

Priemonių organizacijai auginti yra daug. Jei minios įdomaus tos organizacijos principais ir idealais, tai nereikis didelių žygių prirašinėjimui narių, — pačios minios eis su mumis. Kad jas privedus prie to domėsio mūsų Sandara, reikia joms duoti medžiagos mąstymui, reikia užinteresuoti jas jų pačių artimiausiais reikalais. Tuo tikslu reikia iš kiekvienos kolonijos, kur tik yra Sandaros kuopa, skelbti žinių savo organe. Reikia, kad kiekviena kuopa (kad ir susidėjus) imtų bent po keletą savo organo egzempliorių ir platintų jį savo kolonijoje. Tokiu būdu nemažas burys žmonių bus supažindintas su mūsų organizacija. Tuo labiau vietos žmonės indomams organizacija, jei jos organe ras žinių iš savo miestelio. Todel kiekviena Sandaros kuopa privalo turėti savo korespondentą, kurs nuolatos duotų organui trumpučių žinių iš savo miestelio lietuvių gyvenimo.

Mes turime 70 kuopų, — lai kiekviena jų užrašo po 10 egz. organo dalinimui, — tas padarys mūsų organizacijai 700 naujų skaitytojų, kurie už kelių mėnesių su pasididžiuoimu liks mūsų organizacijos nariais.

Antra priemonė sutvirtinimui mūsų organizacijos, tai ta: kiekviena Sandaros kuopa turi būti nari darbuotis organizatorių rolėje, t. y., visi kiekvienos kuopos nariai turi eiti lenktynių prirašinėjime naujų narių, platinime mūsų organizacijos laikraščio ir literatūros. Mums prisispaudus, nei nebus pajusta, kaip mūsų narių skaičius keturilinkai padidės.

Trečia priemonė — tai pačių organizacijos narių įdomavimas savo partijos reikalais, tai sudarymas kuopose tokios tvarkos, kad kuopų susirinkimai būtų gyvi ir įdomūs. Prie to jau siekiama. Centro Sekretorius kas mėnuo siuntinėja kuopoms pranešimus apie organizacijos stovį. Bet ateičiai Centras ketina ir daugiau duoti, — bus siuntinėjama kuopoms tokie pranešimai iš Lietuvos ir Amerikos lietuvių politinio gyvenimo, kurie įdomūs mums, kaip partijos žmonėms ir dalis tokių pranešimų nebus skelbiama organe. Tad kuopos turės supažindinti su jais savo narius tikta kuopų susirinkimuose.

Tais, maž-daug, pamatais veikiame, Broliai Sandariečiai, mes daug padarysime ir už kurio laiko patys iš savo darbo pasekmų stebėsimeš.

V. K. RACKAUSKAS.
A. L. T. Sandaros Pirmininas.

SANDARIEČIAI, SŪ NAUJAIS METAIS Į NAUJĄ GYVENIMĄ.

Malonūs broliai ir sesutės, sandariečiai, jūsų pageidavimu likau išrinktas į vice-prezidentus 1922 metams. Yra smagu ir didelė garbė būti tokios organizacijos, kaip A. L. T. S., Centro Valdyboje. Nors minėto urėdo būti viršininku nereikalauja atlikti daug darbo, bet 8-tas seimas užgyrė ir kaip organizatorium. Tas mane ir verčia ką nors daugiau pasakyti, apart padėkavojimo už išrinkimą. Budamas veik nuo pat susitvėrimo A. L. T. S. nariu, o dabar tapus dviejų urėdų valdininku, stengsiuos, kad pakėlus organizacijos padėtį ant aukščiausio laipsnio. Bet vienas daug nuveikti negali, tad čia pareiga mūsų visų išvieno petys į petį šiuos Naujus Metus pradėti dirbti. Gyvenant visada su lietuviomis ir teko pažinti maž-daug politiką kitų srovių ir visas tas pinkles, kurias pynė ir pina, kad užgniauzt tautininkų judėjimą. Pasidėkavojant sandariečių geroms širdims link Lietuvos, kitų srovių politikieriai ir pasinaudoja. Bet tas kitų srovių politikams pasinaudojimas iš mūsų reikia su šiais metais sustabdyti bei uždaryti duris jų balsui. Sandariečiai nuo pat susitvėrimo pradėjo kalbėti ir visokiais budais darė nusileidimus kitoms srovėms, kad tik veikus išvieno Lietuvos labui. Bet kitoms srovėms rūpėjo ir šiandien rūpi daugiau jų organizacijų reikalai, negu Lietuvos. Iškart bandė mūsų vadai susitaikyti su socialistais ir veikti išvieno. Seimuota ir nieko neatsiekti, tik išieškota bereikalingai laiko ir jėgų. Ant gal-galo ir socialistus susikaldymo liga užpuolė ir šiandien Amerikos lietuvių judėjime mažaai ką jie reiškia. Yra vadovaujami keletas tam tikrų "biznierių." Bet to neužteko, t. y. neapsimokino iš tos lekcijos. Tuos vadus, žodžiu sakant veik visus sandariečius traukė, kad susitaikius su klerikais, kaip ir su pirmais. Prasidėjo seimų gadyne. Kiek laiko sugaišta, išsikoliota, pripoteraiuta ir t. t. Išieškota jėgų kitų naudai. Klerikalai sau šaipėsi ir tyčiojosi iš sandariečių. Panaudojo tuos visus seimus visuomenės apdumimui. Ir tokiu būdu sau pasinaudojo atsakančiais. Per tuos visus seimavimus ir pasau mūsų organizacijos reikalai buvo apleisti ir agtacijos bei tobulinimui organizacijos nebuvo laiko, nes laikas buvo pašvestas aiškiniams iš seimų peštynių. Ir klerikalai prigaudinėjo visuomenę su savo fondais. Matant sandariečiams tas visas šūnybes, visuomenei sunku buvo prirodyti. Nes jie (klerikalai) plačiomis gerklėmis rėkė, kad sandariečiai netiesą sako ir dar užmetimus darydavo. Liaudis tikėję daugiau klerikalų pasakoms, nes daugiau tie turėjo vietos agitacijoms netik sklepuos, bet ir bažnyčias vartojo apjuodinimui sandariečių, ir šiandien dar tebevartoja — tokią taktiką, gal dar ir aršesnę. Tik pasižiūrėkite akiliai: nudien važinėja visoki klerikalų "bogo-mažai" ir netik išnaudoja ne-susipratusius žmonelius, bet dar ir siundo. Girdi, reikia išskirti visus ne taip mąstantčius, kaip jie (klerikalai). Ir, žinoma, su tokios rūšies žmonėmis negalima eiti į bendravimus, nes jie pilni pagiežos. Ką jau benorėti, kad jie Lietuvoj mandagiai elgtųsi, jie jau čia, Amerikoje, nebijo peržengti konstituciją.

Net ir toks stiprus Europos vėjas nebuvo, matomai, dar pasiekęs Lietuvos miškų, nes tegul lietuviuo atkaklumas ir užsispyrimas tankiai nežmoniškais, bet ir sąmojaus sumetino, gi labiausiai taikingumui takto jie parodė savo istorijoje gan daug. Taigi sunku tikėti, jei jie apie minėtosios idejos galybę būtų girdėję, kad jie nebutų skaitęsi. Ir štai sukyla mūsų bočiai prieš krikščionybę, parodo tiek kilnaus narsumo, didingo karčių užsimojimo, nuostabaus taktingumo; pavergia tiek svetimų tautų, sudaro valstybę nuo Baltijos gan greit lig Juodųjų marių ir... Ir iš to visa tas, kas šiandien liko? Maža net tamsiausių tautų, be jokios istorijos, kurios būtų taip sunkioje padėtyje atsidurusios, kaip mes taip dar neseniai buvome. Nebekalbant apie savo kultūrą, net valstybiniai neišaugo Lietuva ir patvarų vienietį ir kaip netikėtai pasirodė istorijos akiratyje, taip netikėtai ir išgaiso, Sensacingai gimė, sensacingai mirė ir veik nieko kultūros išdinėje nepalikio. Be atejo, daugiau yra mūsų tragedijos priežasčių. Bet svarbiausia mano nuomone, bus mūsų bočių atsilikėlių atkaklumas. Atskirti nuo Europos dvasinio gyvenimo, jie ir manys nemanė, jog užsibriežt sau tikslą, kurį įvykdyti kažin ar gali visas pasaulis, nebekalbant apie menką miškinę tautelę. Jie norėjo atgaivinti atgyvenusią savo laikus ir galutinai iškrikusią stabmeldybę ir ant jos savo kultūrą kurti. Tatai nemaž nėra toks menkielis, kaip gal kam nors mūsų "filosofų" išrodytu. Čia gali kas man priminti Japoniją nepriėmusią krikščionybės, vienok taip sparčiai einančią kultūros keliu.

Net ir toks stiprus Europos vėjas nebuvo, matomai, dar pasiekęs Lietuvos miškų, nes tegul lietuviuo atkaklumas ir užsispyrimas tankiai nežmoniškais, bet ir sąmojaus sumetino, gi labiausiai taikingumui takto jie parodė savo istorijoje gan daug. Taigi sunku tikėti, jei jie apie minėtosios idejos galybę būtų girdėję, kad jie nebutų skaitęsi. Ir štai sukyla mūsų bočiai prieš krikščionybę, parodo tiek kilnaus narsumo, didingo karčių užsimojimo, nuostabaus taktingumo; pavergia tiek svetimų tautų, sudaro valstybę nuo Baltijos gan greit lig Juodųjų marių ir... Ir iš to visa tas, kas šiandien liko? Maža net tamsiausių tautų, be jokios istorijos, kurios būtų taip sunkioje padėtyje atsidurusios, kaip mes taip dar neseniai buvome. Nebekalbant apie savo kultūrą, net valstybiniai neišaugo Lietuva ir patvarų vienietį ir kaip netikėtai pasirodė istorijos akiratyje, taip netikėtai ir išgaiso, Sensacingai gimė, sensacingai mirė ir veik nieko kultūros išdinėje nepalikio. Be atejo, daugiau yra mūsų tragedijos priežasčių. Bet svarbiausia mano nuomone, bus mūsų bočių atsilikėlių atkaklumas. Atskirti nuo Europos dvasinio gyvenimo, jie ir manys nemanė, jog užsibriežt sau tikslą, kurį įvykdyti kažin ar gali visas pasaulis, nebekalbant apie menką miškinę tautelę. Jie norėjo atgaivinti atgyvenusią savo laikus ir galutinai iškrikusią stabmeldybę ir ant jos savo kultūrą kurti. Tatai nemaž nėra toks menkielis, kaip gal kam nors mūsų "filosofų" išrodytu. Čia gali kas man priminti Japoniją nepriėmusią krikščionybės, vienok taip sparčiai einančią kultūros keliu.

Dabar taip, bet ne tada. Japonija nepriėmė krikščionybės, bet ji priėmė krikščionybės šalyse išaugusią kultūrą. Nors pasakiau Lietuva ir buvo priversta priimti krikščionybę, bet nu-tolimas nuo Europos ir atsilikimas pasiliko lig šiai dienai ir tebeslėgia mūsų dvasinį gyvenimą.

Salia Galiliečio idėjos jau seniai pasirodė kitos, kurios, nes-kyk vedė aršiausią kovą su jėga. Ir neliko jos lig šiol nugalėtos, bet atvirščiai, ne tik iškariavo sau pilietines teises, bet net ir pirmenybę prieš krikščionybę — žinoma, tik kulturingame pasaulyje. Nei visuomeniniam, nei etiniams krikščionybės idealams, su maža gal išimtimi, jos nesipriešino, bet atmetė dogmas ir nepakencia jokio varžymo moksle, tikyboje ir dailėje. Lygiai kaip anais laikais krikščionybė, apsiatė jės mus iš visų pusių (jau ir mūsų brolių latvių, draugingų estų, suomių, danų, norvegų tarpe ir t. t. tik toje dvasioje mokyklos, ypatingai aukštesnės vedamos) ir lauziasi per mūsų sienas. Ir štai, ta Europos katalikybė, sėdėdama savo laiku viešpatingai soste ir visas, taip sakyti, galybes dangiškas ir žemiškas — savo tarnyboje turėdama neįstengę parodyti, ką mano įvykdyti suauelė lietuvių — tauta be mokslo ir kultūros. Ar gi jų pasiryžimas neprimena Galiliejos žvėjų? Ir sąlygos beveik tos pačios. Mes negalime klausti, kas juos tai misijai įgaliojo, dar daugiau: tokioje tikyboje, jei ji nėra prietaro ir tamsumo išdavins, nes matome be galo daug kilniausios grožės ir nieko prieš tai neturime, jei jie už savo išitikinimą nors ir gyvybę paaukotų, tik įtraukti visą tautą į tą rizikingą žygį net katalikai neturi leisti. Mes pasirodytumėm, kaip politikai, paskutiniai žioplai. Berods, mėginome išsivertę kaillinius baidyti šios žemės galiunus, tik matyti supratome, jog tokie kovos budai nei garbės nei

(Seka ant 7 pusl.)

nariais ir kapitalu. Juk mes turime užsibriežt pilnai demokratiškus principus ir dar prie to turime savo bendrus, t. y. Valstiečių Sąjungą Lietuvoje. Ve ir mūsų pareiga pagelbėti jiems kiek galime. Kam tas laikas gaisinti? Juk klerikalų baigias dienos ir eina prie galutinio susikompromitavimo kaip Amerikoje, taip ir Lietuvoje. Ir jeigu mes neisime į jų surengtus seimavimus, tai tuo greičiau jie išnyks iš lietuvių tarpo. Vis reikėjo tylėti, nes nesinorėjo užitraukti "išgamos," "išdaviko" ir dar kitokių vardų, bet ant gal-galo išsisėmė per kelierius metus kantrybė, bežiurint į tokius teatrus ir jau ant toliaus jokiū budu negalima tylėti.

Klerikalai sumanė sugrąžauti ats. Vileišio pradėtus darbus. Na tai šaukėsi (neva atstovas Čarneckis šaukia) konferenciją ir dar kokią: veikėjų — girdi, bendram veikimui ir patobulinimui pirmtakuno darbų. Sandariečiuose didelis džiaugsmas užviešpatavo: na tai bus tikrai vienybė ir taip svarbiam momente Lietuvai bus pagelbėta. A. L. T. S. Seimas net išrenka atstovus, nes žinojo, kad prigužės judokasvėnių. Na ir suvažiuoja. Prasidėda konferencija. Sandaros atstovas pil. Ivaškevičius įneša, kad reikia pirmiausia imti "Piliečių Sąjungos" klausimą. Ir ve yla iš maiso išlindo. Klerikalų atstovai susilipė ant kedžių šaukte šaukė: "išdavikas!" "laulan išmesti!" o atstovas Čarneckis, budamas tos pačios šaikos, žinoma, užtvirtino ir pridurė, kad Sandaros atstovas žeidė per jį Lietuvą. Na ir, mielas sandarieti, pamastyk tik sau gerai: "Piliečių Sąjungos" klausimas buvo svarbiausias, viena, kad jungė visų srovių žmones į vieną organizaciją, antra, kad nešė didelę sumą pinigų Lietuvos valstybei. Bet netame klausimas.

P. S. jagamaščiai negalėjo taip švaistyties, kaip sklepuose tarp davatki. Vietoje, kad atsiprašytų Sandaros atstovo, priverčia, kad jis atsiprašytų. Ar dar reikia didesnio žeidimo mūsų organizacijos? Mums tas perdavė nesvarbu, bet mes vis-gi turime į tai atkreipti atydą, nes mūsų atstovas buvo seimo išrinktas ir daug daugiau turėjo valios ką nors išreikšti, negu koks zakristijonas bei kunigas. Ir ve iš visos konferencijos pasekmės: suardė "Piliečių Sąjungą", bonų stotis ir sudarė "bevardę" organizaciją ir parašė kokią raštą bei rezoluciją, kad Lietuvos Valstybė atsiųstų finansinę misiją ir, žinoma, gal koks tuzinas išnešta rezolucijų. (Piliečių Sąjungos niekas negali suardyti, tik ji pati, jei norės, galės pasikeisti. Bonų St. autorizavo Atstovybę, tik Atstovybė jas gali atšaukti. Red.). Tas ir viskas. Na, ar ne juokinga komedija? Pasirodo, kad diplomatai gali būti puikiais komediantais. Tik sau pamislykite, kad kiekvienas atstovas griaus savo pirmtakuno darbus, tad į ką tas panašu? Ir mes sau turime užsibriežt ne griauti, bet tobulinti, tad turėtume to ir nepamiršti. Tad su šiais metais turime subrusti daugiau dirbti savo organizacijos labui, o tuomi ir Lietuvai pagelbėsime. Po tokias šermėnis tinka lankyti tik klerikalams, o ne mums, demokratams. Ir aš manau, kad nesiras jau nei vieno sandariečio, kad stotų į kokias "bevardes" organizacijas, turėdami savo organizaciją su vardu ir dar kokiū. Tad gana tarnauti priešams, šalin vienybiškos šmėklos!

Kulturinguose centruose platinoma idėja išitikinimas, bet kas nemto to, kad toliau, į tamseinius užkampius išnešioja jas pirmučiausiai garsas. Nektai buvo ir su krikščionybė. Įrodytu čia gali būti tankiai istorijoje susitinkamas faktas, jog stambeldžiai karaliai prieš kovą su kokiū galingu priešu daro įžadus priimti krikščionybę. Jei kova pavyko laimėti, toks karalius tuojau priima krikštą ir liepia apkrikštinti visą savo tautą. Bet apie tikybos esmę ir pats valdovas, ir jo valdiniai ne tik menkiausio, bet dažnai jokio supratimo neturi. Tuo ir-gi nesunku išitikrint paėmus į rankas nors tokių faktų atsivertimo istoriją Klodovejaus laikais. Iš čia aišku, jog garsas apie krikščionybę Dievo galybę plačiai buvo pasklaidęs tarp miškinųjų arba pušmiškinųjų Europos tautų, kurioms galybė visados buvo ir bus aukščiausias tiesos kriterijus.

muse Lietuvos reikaluose.

Dar kartą kviečiu visus sandariečius dirbti daugiau savo reikaluose ir šalintis nuo vilkų avies kalyje. Ir pasakykime, kad sandariečiai, tai ir yra sandariečiai. A. J. Gotautas, A. L. T. S. vice-prezidentas ir organizatorius.

J. Dobilas.

ĮSKLAUSYKITE ISTORI-JOS BALSO!

"Liet. Ukin." Nr. 44 kun. J. mėgina nuosirdžiai ir geraširdžiai kreiptis į žinomą kunigijos dalį, sujudusios vietoje valstybinio universiteto, steigti katalikiškąjį, — kad ji tą svarbų žingsnį geriau apgalvotų, nes, kaip straipsnio autorius pranašauja, toks kunigijos užsispyrimas galės net mūsų nepriklausomybę pakenkti. Visi mes gerai žinome, kaip katalikiškoji visuomenė žiuri į tokius kunigus, kurie "L. Ukinie" rašo. Be to, kadangi savo straipsnių jie didžiausiai savo tikromis pavardėmis nepasirašo, tenka girdėti, kaip žmonės juos stačiai falsifikacijomis vadina. O universito klausimas — kiekvienas sąmoningas lietuvis tai mato — stačiai rišasi su Lietuvos likimu ir laime. Taigi svarbu, kad šiuo reikalu kiekvienas susipratęs pilietis savo žodį ir tartų. Šį straipsnį aš ir-gi tik slapyvardė pasirašau, bet jau vien iš jo mane visuomenė pažįsta ir žinau, jog dauguma net žino, kas po jaja slepiasi. Kaip pašauktas "eretikas" ir nepretenduojau, kad mano balsas būtų vertinamas, kaip autoritetingo kataliko balsas — anaipol. Tikta noriu, kad mintys, kurias aš aikštėn iškeliau, būtų apsvarstytos ir arba priimtos domėn, arba jų klaidingumas tvirtais argumentais įrodytas.

Ką tik išsiųstoje į vieną mūsų laikraštį korespondencijoje aš išreiškiau mintį, jog, jei lietuviav savo laiku nepriėmė krikščionybės ir sukilo prieš Galilietį, tai negalima šito aiškinti, kaip tik vokiečių intrigomis, bet reikia pačioje dvasioje tunančios gilesnės priežasties įieškoti. Iš to aš dariaū toilmesnes išvadas ir priėjau prie to, jog šis pasi-priešinimas, davęs mums istoriją, buvo kartu ir mūsų vėlesnių nelaimių ir galutinio pavergimo ir tragedijos svarbiausia priežastis. Čia mes primename Julijono apaštalo ir žydų tautos likimą. Gryniausios, kilniausios žmonijos meilės kupina Galiliečio idėja, net priešininkus lygiai su draugais mylėti liepanti, ji tačiau baisiausiai, atkeršijo tiems, kurie nuo jos nusigrėžė.

Ir tikrai, tragikomingai atrodė tas mūsų sukilimas prieš Galiliečio idėją, žiurint į ją istorijos akimis.

Kulturinguose centruose platinoma idėja išitikinimas, bet kas nemto to, kad toliau, į tamseinius užkampius išnešioja jas pirmučiausiai garsas. Nektai buvo ir su krikščionybė. Įrodytu čia gali būti tankiai istorijoje susitinkamas faktas, jog stambeldžiai karaliai prieš kovą su kokiū galingu priešu daro įžadus priimti krikščionybę. Jei kova pavyko laimėti, toks karalius tuojau priima krikštą ir liepia apkrikštinti visą savo tautą. Bet apie tikybos esmę ir pats valdovas, ir jo valdiniai ne tik menkiausio, bet dažnai jokio supratimo neturi. Tuo ir-gi nesunku išitikrint paėmus į rankas nors tokių faktų atsivertimo istoriją Klodovejaus laikais. Iš čia aišku, jog garsas apie krikščionybę Dievo galybę plačiai buvo pasklaidęs tarp miškinųjų arba pušmiškinųjų Europos tautų, kurioms galybė visados buvo ir bus aukščiausias tiesos kriterijus.

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

(Tąsa).

Čionai prie šito aeroplano liko nukautas ir vienas vokiečių, bet žuvo ir lietuvius. Vokiečiai, atėję prie lietuvių lavono, visai jį spardė ir mušė, net žmonėms liepė su rogėmis per jį važiuoti. Nor mirusiai atkeršino.

Butų linksma žygiuoti per savo gimtuosius žemaičius, kurių, tiesa, gilumos dar gerai nebuvau pažinęs. Geriau pažinau gamtą ir Aukštaičių apylinkes, nekaip vidurį žemaičių. Dar pirmą kartą šičia lankiaus, nors svetimos šalies ir tolimų užkampių jau pirmiau teko pamatyti.

Eiti kojos geros, bet daiktų pervežimui vis tik reikia imti vežimus iš gyventojų, o tas labai malonu, bet, reikalo spiriamas neišvengsi. Jei tie ratai padorus, tai niekis, bet per dvi dieni važiavimo ratai ką kojų neišsilaužė. Žiurėk, jau žemaitis palei nupuolusį nuo ašies ratą, ir drožia medinį užkaištį ratui. Nors važiuodamas gan dažnai prižiūri ašies užkaiščius, bet nepajunta, kaip ratas nupuolęs. Džiaugiasi dar, kad peiliuko iš namų neužmiršo pasiimti ir keikia ratą, lyg jis būtų kaltas, ir skundžiasi, jog karo metu geležies nėra, nors vežimas gal 20 metų atgal dirbdintas.

Gruodžio m. 13 d. po pietų įėjome į Kaltinėnų miestelį. Čia mus pasitiko vietos mokyklos mokiniai su savo mokytojais, laikydami rankelėse tautes vėliavas ir dainuodami kudykių balseliais "Lietuva, Tėvyne mūsų!" Sveikino praeinančius kareivius, šaukdami: "Lai gyvuoja karžygiai! Lai gyvuoja mūsų gynėjai! Lai gyvuoja Lietuva!" Lietuvos imną pagiedojo kelis kartus. Berniukai stovėjo kairėje pusėje kelio, mergaitės dešinėje. Pasitikimas paruoštas skubotai, nes nežinojo, kad taip greitai lietuviai parreitų. Regyns darė malonų įspūdį.

Bet ne visi lygiai laukė Lietuvos kariuomenės ir ne visiems ji maloni. Išgamoms sunku gerą akia pažvelgti, ir jiems mes buvome lyg kamuolis gerklėje. Dvarai nemėgsta mus matyti ir mes jiems ne svečiai, bet kas-žinkoks šiurpus sutvėrimas. Tokiu pasirodė ir Kaltinėnų klebonas. Susirinkus į jo butą karininkams ir kareiviams, jis su savo gospadine su neapykanta į juos žiūrėjo kas matoma būtų neapkenčė, pats po nosimi niūnėjo, "jog padarys jam lyg kiauliukinę." Žmonėms jis ir gi neįtikina ir visokių kalbų ant jo girdėjau, kaip ant sulenkėjusio išgamos. Vieni pasakojo, jog susidėjus su dvarininkais siuntė lenkams per kažkokį tai elgėtą S... pinigus, bet šis su visais pinigais ir laiškais papuoles į lietuvių rankas, bet paskui jie jį išpirko. Kiti šneka, jog rinkęs, rinkęs pinigus varpinyčiai pastatyti ir šias aukas perdavė į lenkus. Apskritai jo neprielankumas aiškiai buvo pastebimas.

Išryto pasiekėme Šilalės miestelį. Čia radome vietos lietuvių kariuomenės ir kitokių įstaičių. Bermontininkai ir ši miestelį buvo užpuolę, iš kurio musieji turėjo atsitraukti, bet paskui vėl sugrįžo.

Ligi Kvedarnos m. paėmė mus vesti dar jaunus žemaitukas, bet iš jo kalbos aiškiai gauni pastebėti, kaip menkai čionykščiai informuoti apie lietuvių valdžią ir menką apie ją turi supratimą. Bet ir nenuostabu esant toli nuo centro ir iš priežasties bermontininkų siautimo, negaunant iš niekur teisingų žinių, tik vien naudojasi plepalais.

Gruodžio m. 16 d. pasiekėme šviežnos m. palei pat Prūsų rubežį ir čia apsiastojome. Pulkas užima barą ant rubežiaus ir viskas aptilo, priešas galutinai iš Didžiosios Lietuvos išvytas. Čia praleidome Kalėdas ir 28 d. gruodžio m. išeiname iš čia ir parubežiu žygiuojame į Kretingą. Naktį biaučiai pustė ir nešiojo sniegus, beriant į akis, biaučiu per užpustytus kelius važiuoti ir gerai nusikamavę ir šalčio paragavę, naktį gruodžio m. 30 d. atvažiuovome į Kretingą, kur perleidome naktį 1920 metų.

Čia viskam nusiramimus ir nebematant bermontininkų kariuomenei prisiėjo nešti tik paprastą rubežiaus sargybą ir čia prisiėjo prabuti iki balandžio m. 17 d., 1920 m., kolei vėl pareikalavo prieš lenkus.

38. VĖL PRIEŠ LENKUS.

Balandžio m. 17 d. Apleidome žemaičius ir pradėjome žygiuoti į Suvalkus. Iš Plungės, (kur iki šiol stovėjome nekuri laiką) iki stoties Kuršėnų žygiavome pėsčiomis, ten sėdus į traukinį naktį pribuvome į Vilkaviškį.

Naktį praleidome traukinyje, rytą išsikraustėme ir apsiastojome kareivinėse palei miestą. Kareivinės raudono muro, palinktos iš rusų laikų su visais reikalingais prie kareivinių butais. Vienas batalijonas pasiliko čionais atsargoje, kiti nuėjo į frontą apmainyti kitų dalių, stovėjusių iki šiol.

Lenkai pasijutę, kad barą užėmė kitas pulkas, susirupino ir baimės krečiami prisiruošė mušiti. Su kulkosvydžiais sulindo į apkasus ir

visame apsiginklavime pratupėjo apkasuose ar dvi dieni. Gyventojų klausiami, kodėl tokie nemamys ir atsargūs, atsakė, kad barą užėmė naujas, jiems pažįstamas dar nuo 1919 Vievio ir kitų ten artimųjų vietų baro pulkas, kuris esantis ne žmonių, bet žvėrių pulkas. Dvi dieni prabuvę apkasuose ir lietuviams nepuolus nusiramino ir išlipo iš apkasų, palikdami tik sargybą ir vėl prasidėjo paprastas gyvenimas, kaip yra ne kovojančiam, bet ir ne taikos bare, kur tu žiurima viens į kitą, lyg šuva į katę ir laukiama ko tai. Vilkaviškio miestas neperkoks ir nepe. labai esama linksnumo. Apylinkė, turtingos vietos. Likusios dalys atsargoje pradėjo rūpintis kareivių apšvietą ir auklėjimu. Įsisteigė pulko Kultūros bei Sveikatos komisijos iš pirmininko karininko ir narių: dviejų karininkų ir dviejų kareivių. Pakilo klausimas su kurių klubui, kurio dar nebuvo. Vieta susirado tam patogi. Nuo seniau čia stovinti rusų karių cerkvė, kurioji dabar prie lietuvių nebereikalinga tiko tam ir nutarta sunaudoti. Padaryta salė vakaruoti, scena ir kitkas, kas reikalinga klubui. Juose padaryta keletą vakarėlių, šokių ir šiaip su lošimais. Įsisteigta pulko knygynėlis ir užsakyta laikraščiai. Knygynėlis, tiesa, neturtingas, truko daug dar ko ir vien savosiomis pajegomis sunku tinkamas įsigyti, bet ir vargais darbas reikia varyti. Aplink cerkvės (dabar padaryto klubo) supo rusų nukautųjų didžiausias kare kapai. Gulėjo po jais įvairių laipsnių kariai: karininkai, puskarininkai ir eiliniai, kirtę 1914 ir 1915 m. Suvalkijoje, kiti vėliau mirę čia ligoninėse. Didesnė dalį puošė vokiečių padirbdinti cementiniai kryžiai. Kapai gražiai rupestinga vokiečių ranka buvo aptaisyti ir tvarkoje gulėjo šalimais viens-kito, supdami buvusiąją cerkvę. Vokiečiai žiaurus kovodami su priešu, bet žuvusius kad ir priešininkus gerbia ir jų kapų neapleidžia ir lygiai su savais prižiūri ir puošia. Visur, kur matėsi vokiečių palaidoti rusai, kapai nebuvo apleisti ir kartu puošė su savais, kas rodo jų kultūrą.

Šioje vietoje mūsų dienos ėjo nuo balandžio m. 22 d. iki liepos m. 10 d., 1920 m., kolei prisiėjo žygiuoti link Vilniaus, nuo kur bėgo lenkai ir žygiavo pirmyn rusų raudonoji armija.

39. ANT VILNIAUS.

Vieną vakarą išgirdome, kad ryt žygiuosime ant Vilniaus. Upas pas kareivius pakilo ir visi norėjo būti ir pamatyti Vilnių, o kas jame yra buvęs, pirmi savanoriai dar labiau, kadangi jiems buvo brangi atmintis pirmųjų savo kariškų dienų jame.

Liepos m. 10 d. rytą ištraukėme į stotį ir sėdę į traukinį lėkėme ton pusėn. Pulko orkestras griežė iš traukinio, skleisdamas savo garsą į apylinkes; važiuojant žemė rodėsi sukasi į verpetą, vieni krumai, laukai ir gyventojų namai skęsta tame verpete, kiti vėl sukasi, skęsta ir vėl sukasi... it juroje!..

Pavakaryje privažiavome Kaišėdorių stotį ir čia kelioms dienoms apsiastojome iki tolimesniojo įsakymo. Jau girdėties, kad lenkai visu frontu traukiasi nuo rusų ir apleidžia gudų ir lietuvių vietas. Girdėties, kad nuo Daugpilio pusės lietuviai žengia pirmyn ir susitinka su rusų raudonąja armija, su kurios valdžia eina derybės Maskvoje ir tame laike (liepos m. 12 d.) buvo pasirašyta taika. Kareivių prisipildė pilni Kaišėdoriai.

Liepos m. 14 d. rytą anksti pravažiavo traukinys su keliais mūsų šarvuočiais automobiliais ir Vilniaus komendantura; nuvažiavo dainuodami Vilniaus linkui, o paskui juos mūsų pulko 1-s batalijonas, kiti liko lakti iki pietų. Lenkai iš Vilniaus bėgo, bet bebėgdamas milžinas nuo milžino rusų parklupo po kojų nykštuku lietuvių kariuomenės ir baisiai užsigavo, nors jam duris į Vilnių užtvėnkė savo dideliu lavonu ir teko lietuviui perlipėti per milžinišką lavoną baltojo aro ir skubėti savon sostinė, į kurią griuvo jai pažįstamas raudonasis rusas.

Pirmu atvažiavusieji šarvuočiai, Vilniaus komendantura ir mūsų pulko 1-s batalijonas tą dieną su lenkais susikovė ant geležinkelio pas Lazdėnus (tarp Vienio - Landvaravos). Lenkai užpuolė ant mūsų traukinio taip, kad musiešiams ant greitųjų teko iš traukinio pasipilti ant lauko ir ginties nuo jų. Smarkioje kovoje ilko nukautų ir sužeistų, mūsų ir didesnė dalis jų, kuriuos mušio lauke jie rinko ir gabeno į užpakalį. Mūsų nukautų buvo 11 (vienuolika) kareivių. Lenkai mušio nebeatlaikė ir pabėgę išsišlapstė giriose, Vilnius jau buvo puoles ir lenkams išbėgti kelio nebeuovo. Lietuviai sėdę į traukinį lėkė greičiausiai į Landvaravą, kad pasiektų šis ten Vilnių. Mušio lauke gulėjo nukautieji, kuriuos palaidoti buvo pasiūsti kareiviai. Lenkų liko nedaug, kadangi daugumą susirinko laike mušio, gulėjo tik tie, kurie krito arčiau lietuvių. Vienas gulėjo smarkiai sužeistas į galvą ir mirties agonijoje minėjo mergiška vardą "Ancką". Toliau lomelėje prieš vieną kalnelį gulėjo 6 mūsų nukautieji durtuvų kovoje, gulėjo netoli vienas kito ir matyt, kad juos užpuolus daug skaitlingesnioms priešo spēkoms, nebegalėjo išsigelbėti ir turėjo žuti ties Vilniaus vartais. (Daugiau bus).

Guy de Maupasant. KLOSETTE

Kaip keistos jos yra — tos senos atmintys, kurios mus sekioja ir kurių negali nusikratyti. Šita yra taip sena, taip sena, kad aš niekaip negaliu suprasti, kaip ji taip aiškiai ir taip neišdildomai užsiliko mano galvoje. Vėliau aš esu matęs tiek nepaprastų įvykių, neramių ir baisių, kad man įstabu, dėlko nepraeina diena, nė vieną dieną, kurioje man nestotų prieš akis Tetutės Klošettės veidas, lygiai tokis, kokį aš žinoju pirmiau, daugel metų atgal, kada aš buvau kudikis dešimties ar dvylikos metų.

Ji buvo sena siuvėja, kuri sykį sąvaitėje, kas trečiadienis, atėidavo į mus namus sulopinti skalbinių. Mano tėvai gyveno viename tų kaimo rezidencijų, vadinamų dvareliais, kuri ištikrųjų yra tik senas namas su daugel čyčių, prie kurio glaudėsi keturios ar penkios ukės, nuo jo priklausančios.

Kaimas — didelis kaimas ar miestelis — buvo mažiau kaip verstas atstui, susispietęs apie bažnyčią, triobėšį iš raudonų plytų, pajuodusį nuo laiko ir oro.

Taip kas trečiadienis Tetulė Klošettė atėidavo tarpe pusės po šešių ir septynių išryto ir išsyk atėidavo į skalbinių ruimą, kur ji pradėdavo dienos darbą.

Ji buvo augalota, liesa moteris ir šlubavo, ne kaip paprastas koleika, tik tarsi laivas prie inkaro. Kada ji nubalansuodavo savo augštą, kauluotą, sumankytą kuną ant gerosios kijos, ji pakildavo tarsi ant didžiulės bangos; tada ji staiga smukdama žemyn, tarsi nerdamas į bedugnę, skendo prie žemės. Jos eiseną darydavo keisto įspudžio audros su keistu bešibalansavimo judėjimu, ir jos galva, visados su didžiausia balta skrybele, kurios raikščiai driekėsi jai per pečius, rodos keliavo visą horizontą, iš šiaurės pietų link, ir iš pietų šiaurės link, su kiekvienu jos pasijudiniu.

Aš gerbiau tetulę Klošettę. Tuo atsiakėles trečiadienį išryto, aš lipdamas į skalbinių ruimą, kur aš jau radau ją prie darbo, su maža pakurėle pas jos kijas. Kaip tik aš įeidavau, ji priversdavo mane pasiimti tą pakurėlę ir atsistėti ant jos, kad aš neperšalčiau vėsiamė, dideliame rūime, esančame pastogėje.

Ji pasakodavo man pasakas, kada ji lopydavo su savo ilgais, susidietusiais, bet greitais ir laiviais pirštais. Jos akys už didelių padidinančių akinų — nes nuo senatvės jos akys buvo nulispusios — rodėsi man milžiniškos, stebėtinai galingos, dvylypinės.

Ji turėjo, kiek aš galiu atsiminti iš jos pasakotų dalykų, kurie sujudindavo mano kudikię širdį, prakilnią vargės moteriesiela. Ji matydavo viską didelėje, paprastoje prasmėje. Ji man išpasakodavo kaimo nuotikius — apie karvę, kuri pabėgo iš tvarto ir buvo atrasta vieną rytą pas Prospero Malet'o maluną tėminanti į besisukančius maluno sparnus; apie vištos kiaušinius, rastus varpinyčioje, kad niekas nežinojo, kokia višta galėjo ten juos padėti; arba apie Jean-Jean Pilas'o šunį, kurs dešimtį verstų nuo kaimo parnešė savo pono kelines, pavogtas valkatos, kad jas džiiovinosi lauke po lietaus. Ji pasakojo man tuos paprastus atsitikimus tekiu budu, kad jie man išrodė tarsi neužmirštinios dramos ir didės, slaptingos paėmos; ir išmislios pasakos, poetų išgalvotos, kurias man motina vakarais pasakodavo, neturėdavo ne tokio kvapsnio, nė to didumo ar

galybės, kaip pasakojimas šio prastos kaimietės.

Štai vieną trečiadienį, kad buvau išbuvęs visą rytą su tetule Klošette beklausydamas jo pasakojimų, po pietų aš vėl nerėjau eiti į siuvamąjį ruimą kad sugrįžau su tarnu rieušta vėš, girioje už ukės Noir-Pré. Aš tą viską aiškiai atsmenu, tarsi būtų įvykiai vakar dienos. Atidaręs skalbinių ruimo duris, aš pamaciau seną siuvėję; išdriak ant grindų šalia jos kedės, su veidu žemyn, su iškėstomis rankomis, su adata vėšoje ir mano mažais marškinaičiais kitoje. Viena jos koja su mėlyna pančiaka — be abejonės, geroji — buvo nutiesta po kede; ir akiniai žibėjo arti sienos, toli nuo jos nusiritę.

Aš, klykdamas, nubėgau žemyn. Buvo daug bėgiojimo ir sumišimo; ir už kelių minutų aš dažinojau, kad tetulė Klošettė yra mirus!

Aš nemokėčiau aprašyti jasmą, gilų, aitrų ir baisingą, kurs purtė mano kudikišką širdį. Aš nusiliaužiau žemyn į seklyčią ir pasislėpiau tamsiam kampe milžiniškoje senoje kadėje su turėklais, kur aš atsiklaupiau verkti. Be abejonės aš ten ilgai buvau, nes atėjo sutemos.

Staiga kažkas įėjo su lempa, bet nepatėmino manęs, ir aš išgirdau tėvą ir motiną bekalbančiu su daktaru, kurio balsą aš pažinau.

Jie tuojaus jį pašaukė, ir jis aiškino mirties priežastį. Aš nieko to nesupratau. Bet jis atsisėdo ir priėmė vyno stiklą ir pyragaitį.

Jis kalbėjo visą laiką, ir ką jis tada pasakojo, pasiilko prėžta mano sieloje iki mirties valandai! Aš maniau, kad aš galėčiau net pakartoti tuos pačius žodžius, kuriuos jis varėjo.

"A!" — tarė jis: — "vargšė moteris! ji buvo mano pirmoji pacientė šioje vietoje. Ji nusilaužė koją tą pačią dieną, kad aš čia atvažiavau, ir aš neturėjau laiko nusiprausti rankas išlipęs iš vežimo, kad jie atsiskubino jieškodami manęs; nes buvo labai pavojinga, labai pavojinga.

"Ji buvo tada septyniolikos metų, ir labai graži mergina, labai graži, labai graži! Ar jus tikėtumėt tam? Ką su atsitikimu, aš niekam jo nepasakojau, ir niekas, išskiriant mane ir da vieną, kurio dabar nėra šioje šalyje, apie jį nežino. Dabar, kad ji jau yra mirus, aš galiu būti menkiaus diskretiškąs.

"Tuo tarpu apsigyveno kaimas jaunas mokytojo pagelbininkas, kurs turėjo skaitų veidą ir prašmetnias jauno karininko manieras. Visos merginos bėgiojo paskui jį, bet jis nūsidadė nekencijas jų ir prieg tam prisidėję mokyklos perdėtinio, Tėvo Grabu, kurs išlipdavo iš lovos negeruoju šonu daugel rytų.

"Tėvas Grabu jau buvo pasamdes už siuvėją skaisčiąją Hortensiją, kuri dabar numirė visų namuose, ir kurią vėliau jis vadino Klošettė — po jos priepuolio. Mokytojo pagelbininkas išskyrė gražiąją merginą savu palankumu, ir ji beabejone, didžiaivosi, kad yra išrinkta išdidaus pergalėtojo. Ji mylėjo jį, taipgi, ir jis išgavo nuo jos malonę sueiti du-vienu ant aukšto viršuje mokyklos, kada pasibaigs siuvimo valandos.

"Ji nusidavė beeinanti namo, bet vietoje nulipti laiptais žemyn ir išėiti iš namų, ji užlipo ant viršaus pasislėpti į sieną ir ten palaukti savo mylimojo. Jis netrukus atėjo pas ją ir pradėjo saldžiai kalbėti jai, kad aukšto durys vėl atsidarė ir pasirodė mokyklos perdėtinis. Jis pareikalavo:

"Ką tu čia veiki Siglisbertai?"

tas, jaunas mokytojas, baimės apimtas, kvailai atsakė:

"Aš atėjau biskį pasilsėti ant šieno, Monsieur Grabu."

"Aukštas buvo labai augštas, labai didelis ir visiškai tamsus. Siglisbertas stumė nusigandusią jauną mergina tolyn į aukšto galą, išsigandusiai kuždėdamas: "Eik tolyn ten; pasislėpk! Manė pavarys iš vietos. Eik tolyn, pasislėpk iš čia — pasislėpk!"

Perdėtinis, girdėdamas neaiškų kuždėjimą, paklausė: "Tai tu nevienas ten?"

"O taip! Monsieur Grabu."

"Bet tu nevienas, nes aš girdžiu tave kalbant."

"Aš prisiekiu, kad aš esu vienas, Monsieur Grabu."

"Aš tą ir surasiu," atsakė senas žmogus ir užrakinęs duris nuėjo pasijieškoti žvakės.

"Jaunikaitis, nepaprastas baltys, neteko galvos ir pykdamas tovienio ragino merginą: "Eik! pasislėpk, kad jis nerastų tavęs. Tu atimsi man duoną ant viso gyvenimo! Tu suardysi mano ateitį! Pasislėpk, ar girdi?"

"Jie išgirdo, kad raktus vėl sugirgždėjo spynoje. Hortensija nubėgo prie lango, kurs atsidarė į gatvę, atsidavė jį piktai ir tarė tylu pasiryžusiu balsu: "Tu ateisi ir pakelsi mane, kad jis bus nuėjęs." Ir ji šoko!

"Tėvas Grabu nieko nerado ir nulipo labai nusibintas.

"Už valandą bertainio Siglisbertas atėjo į mano namus ir pasakodavo visą nuotikį. Jauną mergina gulėjo pasienyje, negalėdama pasijudinti, nukritus du aukštu. Aš nuėjau ten jos jieškoti, su jos mylimuoju Lijo, kaip iš kiburio pylė, ir aš parsigabenu į savo namus tą nelaimingą, kurios dešinė koja buvo lužus trijose vietose ir kaulai kyšojo per mėsas. Ji nesiskundė, tik kartojto su stebėtina rezignacija: "Aš nubausta, gerai nubausta!"

"Aš pasišaukiau pagelbon ir pakviečiau jos tėvus, kuriems pramaniau pasaką apie pasibaigusius arklius, kurie parbloškė ir sužeidė ją ties mano namais. Jie patikėjo man, ir policija veltui visą mėnesį jieškojo to nuotikio kaltininko.

"Tai viskas. Bet aš sakau, kad ši moteris buvo karžygė, tos ruošis, kurie nuveikia prakilniausius istorijos darbus.

"Ta buvo jos vienatinė meilė. Ji mirė mergina. Ji buvo kanikinė, didi siela, kilčiausias pasišventimas. Ir jei nebučiau gerbęs jos visiškai, aš nebučiau pasakojęs jums jos istorijos, kurios aš niekam nenorėjau pasakyti, kol ji buvo gyva — jus suprantate delko."

Daktaras pabaigė. Mama verkė. Tėvas suniurnėjo kokius žodžius, kurių aš nenugirdau; ir jie išėjo iš ruimo.

Aš vis klupoju senoje kadėje, šniurksėdamas, kad klausiau keisto balso sunkių žingsnių ir traškėjimo ant laiptų.

Jie nešė lauk Klošettės lavoną. Vertė V. STAGARAS.

Jovaras.

TU EINI...

Tu eini keliu
Digliuotu, aštriu;
Ne tuo kuriuo eina — prie savo
Skaudžios paslapties [naudos.
Skaisčiausias minties
Tu darbus atliksi rimtai, be mal-
Ir taip meilingai, [dos.
Didžiai širdingai,
Badaujantį žmogų tu moki at-
Tau jausmas gražus, [jaust.
Našlaičius mažus
Leidžia prakilniai ir meiliai pri-
Ką spaudžia piktai, [glaust.
Kas vargsta šaltai,
Tą žaibu — mintimi tu toli už-
Atjauti didžiai... [matai...
Gal verki graudžiai...
Tebus amžinoji garbė tau už-
tai!
("Jaunimas").

suteikti tam naudingam reikalui, nors po kelis centus, kurie atneš musų apielinkiai ir visam kraštui didžiausią naudą. (Žiūr. "Am. Liet." num. 51-mam šimonių Liaud. mokytojo gerb. V. Kavoliuno ir visų mokių atsišaukimą).

Yra pasirašiusių šimonių liaudės mokyklos 160 vaikūčių, kurie negali sutilpti į tą mažą mokyklą. Vieton sėdėti vienon sėdynėn 3 vaikūčiams, sėdi 5-6. Pats mokytojas negali gauti geresnės sėdynės, kaip tik kaladė.

Taigi, šimoniečiai ir apielinkės lietuviai, nepasigailėkite nors po kelis centus aukuoti tam prakilnam musų tautos reikalui. Per pasidarbavimą šimonių Liaudies Mokyklos šelpėjų Komiteto pirmininko, Aleksandro Simanavičiaus, aukų jau sudėta arti \$50.00. Kada darsi žinos kitos kolonijos, tai beabejotai sieks keli tukstančiai, su kuriais mes, šimoniečiai netik pagerisime šimonių mokyklą, bet galėsime įsteigti naują, didesnę mokyklą, kurioje galės liuosai sutilpti visi, kas tik nori apšviotos.

Pinigus siųskite šiuo adresu: A. J. Gotautas, 15 Millbury St., Worcester, Mass., o pinigai bus pasiųsti ir sunaudoti apšviotos labui.

Komiteto nariai: Pirm. Al. Simanavičius, Ižd. A. G. Gotautas, Iždo glob. M. Paltanavičius, Sekr. Fel. Simanavičius, 327 E St., Boston 27, Mass.

Žinios iš Lietuvos.

SATĖS, Krėtingos aps. Viso ko truksta. Miestelis nedidelis. Žmonės mažai apšvięti ir ne susipratę. Laikraščiai mažai skaito. Truksta žmonių, kurie parangintų. Intelinginės jėgos — kunigai ir mokytojas. Paskutinys nelabai mėgsta visuomeninį darbą ir prie to dar klebono malone laikomas mokykloje, ne daug ką galėtų nuveikti, nesusitęsęs prabašteliu akysė.

Satiškiai netik nesteigia mokyklų, bet ir esamasias ne kaip laiko. Miestelio mokykla dar šiaip taip laikosi, bet apylinkėjomis visai nesirupina. Kaukuolių kaime (7 kil. nuo miestelio) rusų valdžia dar prieš karą mokyklai buvo pastatęsi puikų namą, kurį dabar baigia ardyti, vietoje to, kad atremantuoti ir įkurtų mokyklą. Vaikų miestelėlin neleidžia, nes per toli. Ne svetimas amatas ir degtinės varamas.

Laikas butų susiprasti ir virstis ant kito šono.

A. Parykliškis.

UZPALIAI, Utenos aps. Švietimo reikalai. Valsčių ligi šim. buvo 1-na pradėdamosi mokyklos. Šiais metais įsteigta vidur. 4 klasų mokykla ir kaimuose 5 prad. liaudies mokyklos. Mokytojus paskyrė tik dviem prad. mokykloms, o trys mokyklos pasilikto be mokytojų. Apylinkės gyventojai labai nepatenkinti, nes neturi kur leisti vaikų mokyti.

Prie vidur. 4 klasės mokyklos yra įsteigti suaugusiems vakariniai kursai, kuriuos lanko ne tik jaunuomenė, bet ir subrendę piliečiai.

Valsčiaus Taryba švietimo reikalams apdėjo mokesniu degtinė, butent: 1/4 butelio 1 auks., 1/2 butelio 2 auks. ir 1 but. 3 auks.

Samagonkos varamas labai išsiplatinęs: maža yra kaimų, kad neturėtų bravarėlio. Kai-kurių kaimų bravarėliai yra žinomi milicijantams, bet nežinia kodel jų nenaikina. N. Šikšnosparnis.

No Red. Del bravarėlių naikinimo tegul valsčiaus taryba padaro nutarimus.

VIEŠVIENIAI, Telšių aps. Viešvieinių prad. mokyklą neseiniai yra atkelta nauja mokytoja. Atvažiavusi į mokyklą ji kreipėsi į vietos kleboną, prašydama paskelbti iš sakyklos, kad tokia tai dieną prasidės mokyklos darbas. Klebonas atsakęs negalys tol kas jos prašymą patenkinti, nes dar nesąs surinkęs žinių, ar nepriklausanti ji, mokytoja, prie Profesinės Mokytojų Sąjungos. Be to, dar jis turis pasitarti su savo parapijiečiais, ar priimti ją į Viešvieinių prad. mokyklą, ar ne; jei busią nutarta priimti, tai tuomet jis paskelbsias ir apie mokslo pradžią. V. Giedrutis.

BRIDGEPORT, CONN. Sandariečių Atydai.

A. L. T. S. 15 kuopos bus metinis susirinkimas sausio 10, kaip kad visada buna antras utarninkas po pirmos mėnesio dienos, Kliubo Svetainėje, 426 Broad St. Malonėkite visi atsilankyti ir atsivesti naujų narių — kaip su Naujais metais ir nauja pasekmė.

Taipgi turėsime daug reikalų aptarti ir bus rinkimas naujos valdybos, apsimokėti mėnesines mokesčius ir pasitarimas, ką turėsime veikti šiais metais, kaip tai politikoje ir šelpime Lietuvos, nes jau antra paskola artinas ir naujai sumanytas Piliiečių Registravimas. Visi tie reikalai tri kę labjusia apeiti kiekvieną sandarietį.

15 kp. rašt. Aug. Sapiega.

Kur Gauti "Sandara."

- Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekandiose BRIDGEPORT, CONN. H. Slavin, 24 Railroad Ave. CAMBRIDGE, MASS. K. Urbonas, 877 Cambridge St. CLEVELAND, OHIO. "Dirva", 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2245 St. Clair Ave. HAVERHILL, MASS. S. Zavaldskas, 108 River St. CHICAGO, ILL. J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St. MONTELELO, MASS. D. Kella, 9 Aarthur St. A. M. Lanška, 672 N. Main St. P. Batkovičia, 678 Main St. NEW HAVEN, CONN. K. Makarevičius, 255 Wallace St. LAWRENCE, MASS. J. J. Urbszo & Co. 101 Oak St. Z. Jankauskas, 70 Lawrence St. NEWARK, N. J. P. A. Lukšis, 190 Van Buren St. BROOKLYN, N. Y. J. Pasniewsky, 87 Grand St. "Vienybė" P. Co., 193 Grand St. WILKES BARRE, PA. J. Mickevičius, 59 Harkins Lane NASHUA, N. H. A. Trainavičius, 33 High St. BOSTON 16, MASS. J. B. Reinetz, 84 Salem St. NEW BRITAIN, CONN. J. J. Kadžiauskas, 26 Davey St. NORWOOD, MASS. J. Pašakarnis, 1100 Waah. St. WORCESTER, MASS. M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gaudamos šios knygos:

"Lietuvos Kariuomenė"

Parašė Karininkas Ladislovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis Leitenantas.

Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų, porą žemlapių ir keletas kariškių dainų su gaidomis.

Šita pirma tos rusijos knyga lietuvių kalboje, turi rastis kožno jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais — \$2.00. Ta pati gražias audimo viršais \$3.00.

14. Anderson' Pasakos. Čia telpa 11 gražių pasakaičių su paveikėliais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nerys. Pustl. 82 25c.

16. Aukso Veršis. Vieno veiksmo komedija. Vertė Scenos mylėtojas. Pustl. 35 15c.

17. A. L. T. Sandaros Principai ir Programos. Parašė Albinas Rimka. Pustl. 32 10c.

18. Eilės - Dainos. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės del deklamavimo. Pustl. 32 20c.

19. Gyvenimo Verpetė. Drama penkių veiksmų. Parašė Bl. Kadagutis. Pustl. 77 45c.

20. Girkas - Pašakarnis, pasakojimas ir "Bėgėdis Jonas", vaizdelis. Parašė Karolis Vairas. Pustl. 42 25c.

21. Francijos Revoliucija. Parašė M. Avietėnaitė. Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveikėliais. Pustl. 75 40c.

22. Kaip gyvena: Latviai, Anglai, Suomai. Parašė M. Šalčius. Pustl. 65 20c.

23. Kas iš kur pareina. Trumpi pasakojimai apie kasdieninius žmonių vartojamus daiktus. Pustl. 62 20c.

24. Doktoras Kišeniuje. Aiškus pamokinimas kaip užlaikyti sveikatą ir kaip nuo ligų apsiginti. Sutaisė M. Paltanavičia. Kietis audimo viršais. Pustl. 167 75c.

25. Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume. Pustl. 32 10c.

26. Kaip Japonai gyvena dabar. Parašė Dėdė. Pustl. 48 10c.

27. Liudvikas Pasteris. Žmonijos geradarys ir Jurgis Stefanonas. Gėležiinkeliai. Parašė M. Šalčius. Su paveikėliais. Pustl. 48 20c.

28. Lietuvių - Latvių Respublika ir Šiaurės tautų sąjunga. Rinkinys straipsnių ir paskaitų parašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pustl. 162 Kaina \$1.00

29. Lietuvos Laisvė. Trumpa peržvalga Lietuvos tautos politikos. Parašė doktoras Jonas Šliupas. Pustl. 47 10c.

32. Lietuvos Gaspadinė. Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašė Žmona. Pustl. 80 30c.

33. Mulkinė ir Mulkytojai, Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pustl. 35 10c.

34. Jaunuomenės švietimas kitur ir pas mus. Pustl. 28 10c.

35. Naujas Budas Iškviesti Rašyti. Sutaisė P. Mikolainis. Pustl. 30 10c.

36. Pasnikai Lietuvoje. Parašė K. Stiklius. Kaina 05c.

38. Pažvelgus Atgal. Socialogiškas Romanas Edwardo Bellamy. Vertė Pranas Siulelis. Rašėjas įsi-vaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiškai veiks ir tt. Pustl. 356. Kaina 10c.

40. Pražuvo. Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina. 10c.

41. Rojus ir Pažanga. Senovės pasakojimai apie rojus amžius ir rojus šalis. Vertė V. K. R. Pustl. 112 35c.

- 42. Šienapjūtė. Vieno akto operos Libretto, žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrauskio. Pustl. 24 10c.
- 43. Trachoma arba sergėkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipsniai. Pustl. 100 15c.
- 44. Visas Svetas. Žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai, statistikos žinios. Sutaisė P. Mikolainis. Pustl. 156 20c.
- 45. Žodynėlis, Angliškai - Lietuviškai. Sutaisė kun. P. Saurusaitis. Pustl. 199 35c.

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų pasiųsti sekandiu adresu: "SANDARA", Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass.

LAIVAKORTĖS VĖL ATPIGO I Hamburgą ir Bremeną \$103.50 I Liepoją \$110.00 I Piliavą - Karaliaučiu \$106.50 War Tax \$5.00 Pinigų Siuntimas Kalėdoms žemiausiu dienos kursu. Pinigus Lietuvoje gauna laike 25—30 dienų. P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Baltic States Bank KAPITALAS IR SURPLUSAS \$270,000.00. 4% BALTIC STATES BANKS MOKA 4 NUOŠIMCIUS UZ DEPOZITUS. NUOŠIMCIAI PRISKAITOMI PRIE SUMOS KAS MĖNUO. DABAR PATOGUS LAIKAS PASIDĖTI PINIGUS BALTIC STATES BANKE. GALITE PERKELTI JUOS IS KITUR: ATSIŪSKITE MUMS SAVO DEPOZITO KNYGUTE, O MES ISKOLEKTUOSIME IR SAVO KNYGUTE PRISUŠIME. SIUNCIAME PINIGUS PERLAIDOMIS IR KABLEGRAMAIS GREITAI, PIGIAI IR SU PILNIAUSIA GARANTIJA. PARDUODAME LAIVAKORTES I LIETUVĄ IR IS LIETUVOS. VISI YRA UZGANĖDINTI, KAS SU SAVO REIKALAIS KREIPIAS I BALTIC STATES BANK 294 EIGHTH AVE., NEW YORK, N. Y.

NAUJOS KNYGOS! Sulaukus žiemos vakarus, jos praleidžiame kiekvienas savo namuose, o kad brangų laiką neleisti uždyką, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas: LYTIŠ MOKSLAS Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuros aparuose \$7.00. KITAS KARAS Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems perskaityti 142 puslapių. Kaina 75c. Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pritrukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus: "SANDARA," 327 E Street, So. Boston, Mass.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA Muzikos mokslas prasidėjo. Jaunesnieji, ypač, turi prasilavin-ti muzikoje: nedaugelio geidžiant — tegul nors gaidas išmokyti. Kas daugiau nori pažinti muzikos meną, tam yra šie mokslai: dainavimas, teorija kompozicijos, chorvedystė, pianas, smuika ir kiti instrumentai. 10 lekcijų dainavimo 15 dol. 10 lekcijų chorvedystės ar teorijos kompozicijos 15 dol. 10 lekcijų ant bile instrumento 13 dol. PASTABA: Kurie paviriku ima lekcijas nuo Spalio mėnesio iki pabaigai Birželio, tie gauna pigiau. SO. BOSTON, MASS. Ad.: 769 BROADWAY, MIKAS PETRAUSKAS, Vedėjas.

Ar Jus Kankina Pleiskanos? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Galkos Oda Niešti? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Plaukai Slauka? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Norite Apsaugoti Juos? NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui savo plaukus gražiais ir tankiais NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui galvos odos sveikatai ir švarai NAUDOKITE Ruffles Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbuju per pašta už 75c. bonką. F. AD. RICHTER & CO. 3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

RAGUTIS Juokų ir Satyros Mėnesinis Žurnalas Šiuomis dienomis "Sandaros" Adm. gavo iš KAUNO KEISTUČIO ŠLIŪPO leidžiamą juokų laikraštuką "RAGUTIS". Laikraštukas yra su gražiomis karikatūromis (paveikslais) kaip va: Pilsudskis įieško Talkininkų; Rusijos rugiapūtė; Lietuvos byla Antantos rankose; Trijų frakciją Lietuvos Seime ir dar daug kitokių. Sandariečiai kiekvienas įsigykite šį juokų laikraštuką, taipgi parsitraukite po kokį desėtką egz. išplatiniimui tarpe lietuvių. Parsiduoda po 10 centų, 15 už dolerį. Reikalavimus sykiu su pinigais siųskite: "SANDARA," 327 E Street, Boston 27, Mass.

Skaitykite Ir Platinkite TEVYNĖS GYNEJŲ — ŠAULIŲ LAIKRAŠTĮ "TRIMITA." "TRIMITA" leidžia Lietuvos šaulių Sąjunga, kuriai rupi ne bet kurių atskirų partijų ar luomų reikalai, bet Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės gynimas ir demokratinio jos surėdymo tobulinimas ir stiprinimas. "TRIMITAS" teikia daug žinių iš Lietuvos, pasaulio gyvenimo. Jame aiškiai ir vaizdžiai nušviečiama Lietuvos vidaus ir tarptautinė padėtis. "TRIMITAS" deda eilėraščių, apysakėlių, vaizdėlių iš šaulių kovų už nepriklausomybę, politinių ir mokslinių straipsnių ir šiaip daug gražių pasiskaitymų. "TRIMITAS" eina kartą į savaitę, 32 puslapių knygelėmis. Jo kaina Amerikoje: metams 4 doleriai; atskiras numeris 10 centų. Lietuvoje: metams — 96 auksinai; atskiras numeris 2 auksinai. "TRIMITO" ADMINISTRACIJAI, Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 26. "LIETUVOS UKININKAS" Savaitinis laikraštis, 2-egz. už \$2.50. Vienas giminei Lietuvoje, kitas pačiam Amerikoje. Visi užsi-rašanti gauna "Lietuvos Uki-ninko Didį Kalendorių 1922 m. dovanų. Pinigus ir adresus siųskite igalioitiniui, P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, N.Y. T. M. D. KUOPŲ IR NARIŲ DOMEI!!! T. M. D. Ohio ir Michigan Valstijų Apskritys išleido labai naudingą aiškia filosofiška knygute "EMOCIJOS ir JŲ KULTURA" 26 puslapių kaina 15 centų. T. M. D. kuopoms, knygynams ir šiaip knygų par-davėjams nuleidžiama 50 nuošimtis. Todėl, T. M. D. kuopos tuojaus reikalaukite ir platinkite apšvieta. Reikalaudami siųskite ir pinigus. Adresuokite: VL. MALINAUSKAS, 2221 Hamilton Ave., Cleveland, Ohio.

Dailės Mylėtojams! Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų "Kank-les" jau atspausdintos, kurios galima gauti "Sandaros" Adm. "KANKLIŲ" KAINA: Puikiai audeklo aparais \$5.00 Tvirtais popiero aparais \$4.00. "KANKLIŲ" ITALPA TURINYS: 1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Galdynė; 4) Kriptutis-Sokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžiu; 8) Jausk ir Mylėk; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Sokis; 11) Never-kiť pas kapą; 12) Vai Nerčia Laužo; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas šaltinėlis; 15) Priro-dino seni žmonės; 16) Mielašir-dystė - Duettas; 17) Spraglių Dainelė - Duettas; 18) Pasaka; 19) Norktumas; 20) Metai po Mentų; 21) Eglė, Zalių Kara-lienė; 22) Leidžias Saulė; 23) Strazdelis; 24) Esiu Mamei pasakysiu; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulių Viedrą; 27) Kur Josi; 28) Šokis - Žajslas — Noriu Miego; 29) Seno Diedelio; 30) Be Lau-mužės; 31) Geismai ir Svajo-nės; 32) Jurių Bągos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakyk Lietuva, Mylimoji; 35) Dni-nuosiu, kad mirė Sukiltų; 36) Kalvis; 37) Kaitink Šviesi Sau-lute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukš-telei; 41) Skamba Kankiniai ir Trimitai; 42) Šia Naktelė; 43) Bernužėl - Nes'valkiok; 44) Suktinis - Sokis; 45) Rudens Meliodija; 46) Vakaras; 47) Atėjo Žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo Širdis; 51) Ant Kalno Karklai Sibavo; 52) Zalių Lankų; 53) Kikylis; 54) Laimingas, Didis; 55) Oi, Motute, Ma; 56) Kaip Skied-ra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, Broliai, Ulevosim; 58) Manequin'ų Sokis. Tai yra vienas milžiniškas dailės leidinys, kokio iki šiol lietuvių dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio iš-leidimas daug lėšavo, tokiu bu-du sulyginus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspaus-dinta, o parsiduoda labai spar-čiai ir tikimės, kad greitai lai-ku gali pritrukti. Norinti įsigyti, pasiskubinki-te, kol dar nevelu. Sykiu su užsakymu pinigus siųskite sekandiu antrašu: "SANDARA," 327 E St., So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

WORCESTER, MASS.

Koncertas ir Prakalbos.

Gruodžio 25 d., 8-tą val. vakare, A.O.H. svetainėje buvo koncertas su prakalbotomis. Koncerto programą išpildė L. D. D. Dr. "Aušrelės" choras, o prakalbą išrėžė neseniai sugrįžęs iš Lietuvos Audeklinės B-vės prezidentas p-nas Kazlauskas. Šį koncertą su prakalbotomis parengė Lietuvai šelpti draugija, kad parinkti kalėdinių aukų Lietuvos Raud. Kryžiui. Taigi šis vakaras buvo labai tikslingas, ir buvo tikėtasi surinkti daug aukų, bet, ant nelaimės, iki žmonės sulaukė vakaro, tai jų kišenių pasiliko tušti, nes buvo guderėnių žmonių. Ankstį rytą, apie 6-tą valandą bažnyčioje kun. Jakaitis su pagelba savo kolektoriams, viso jie keturiesia, perėjo su revizija maišą nešini, ir visus dolerius iš žmonių kišenių susivare į savo maišą. Tad šie pastarieji kolektoriams Lietuvos Raud. Kryžiui, kuris šelpia našlaičius, gydo žaizdas mūsų brolių karo lauke, tad šiam tikslui sukolektuota tik \$33.77, na, o tam gudriam klerikalui kun. Jakaičiui, kuris kasdien automobiliu važinėja, kuris pinigų maišą už save didesnę turi, tai tie mūsų žmoneliai paskutinius sunkiai uždirbtus dolerius atidavė... Reiškia, tas klerikalas su puse valandos maišą privarė, tai tukstančius dolerius... o L. R. Kryžiui, kuriam pinigai penkis šimtus kartų yra reikalingesni, negu kun. Jakaičiui, tai gavo 33 dol. ir 77 centus! Ot tai bent susipratimas mūsų žmonių.

"Aušrelės" chorui padainavus keletą dainų, išėjo ant astrados kalbėtojas p-nas Kazlauskas. Jis kalbėjo visą valandą, nes norėjo gerai išaiškinti Hymans'o projektą, įteiktą Lietuvai del susitaikinimo su Lenkija, arba kitaip sakant, susijungti su Lenkija. Kazlauskas štai ką pasakė: Lietuvos kunigai, Amerikos lietuviai su savo fondais, Želigowski, Pilsudskis slapta yra paruošę tą projektą, ir įteikę jį Tautų Sąjungos mistrui Hymans'ui, kuris tą projektą suredavogė ir pagaliau įteikė Lietuvos delegacijai prie Tautų Sąjungos. Šita faktą Kazlauskas pamatuoja tuo, kad tame slaptame politiškame veiksime buvo areštuoti Kaune trys kunigai ir už areštavimą jį Kaune gyvenanti lenkai sukėlė didelę demonstraciją, užpildami vyskupą Karevičių, reikalaudami jo paliuosuoti tuos tris kunigus, kas ir buvo padaryta. Tie trys Lietuvos išdavikai yra paliuosuoti. Toliau, sako Kazlauskas, jus žinot, kad vienas Chicago kunigas, važiuodamas į Lietuvą, nuvažiavo tiesiai į Vilnių, ten atlikęs savo reikalus su ponu Želigovskiu, atvyko iš Vilniaus į Kauną. Pagal Kazlauskos pranešimą reiškia, kad Lietuvos kunigija didžiumoje stovi už prijungimą Lietuvos prie Lenkijos. Kalbėtojas pasakė, kad visai maža dalelė Lietuvos kunigų yra geri patrijotai. Jis sako, tik vieną kunigą matęs griežtai nusistatęs prieš lenkus, t. y. kun. Tumą. Na, aparty, dar Kazlauskas ve ką sako: "Kada Kaune Lietuvos piliečiai renkasi į mass-meetingus apkalbėti Hymans'o projekto, tai į tą mitingą valdžia neleidžia karininkų nei paprastų kareivių, viskas nuo jų yra slepiama, nes prisibijoma armijos sukilimo. Bet, anot Kazlauskos kalbos, revoliucija Lietuvoje yra neišvengiama.

Jeigu šie pranešimai yra tikri,

tai bėda mūsų krašto vargo žmonėms, o laimė dvarponiams ir kunigams. Aš abejoju apie teisingumą Kazlauskos visos kalbos, man rodo, kad jis pasakė biskų nonsenso. Štai kodėl: kada jis buvo paklaustas ypatyškai vieno piliečio, kuo visą tai Kazlauskas pamatuoja, kad kunigai buvo areštuoti ir vėl paleisti už išdavystę šalies; jis atsakė: taip yra kalbama žmonių, ir net laikraščiuose buvo paskelbta. Taipgi buvo paklausta kalbėtojo, ar jis žino vardus tų kunigų išdavikų; jis atsakė, kad nežino. Mat jis skelbia visa tai, ir tuo pačiu laiku užsiginą pasakyti išdavikų vardus, tai viena. Antara, laikraščiuose iš Lietuvos apie tą skandalą nėra nieko rašoma. Kazlauskas sako, kad buvo rašyta, kada tas buvo, nežino. Aš neabejoju, kad Lietuvos ir Amerikos klerikalai kontakte veikia Liublino unijos atgaivinimui slaptu būdu, taš gali būti, bet iki šiolei jiems tiktai yra vienoms tas žinoma. (Autorius).

Po Kazlauskos kalbos, vietos lietuviai paliko baisiai suparalizuoti, jo pranešimai sudarė labai daug pasipiktinimo prieš valdžią, ir tuos "dukaunus tevelius."

Reporteris.

NORWOOD, MASS.

Kadangi gruodžio 11 d. įėjusias kun. Garmus savo prakalboje nachališkai išniekino tuos lietuvius, kurie nepritaria kunigų politikai ir pareiškė, kad tokiems "bedieviams" Lietuvoje vietos nėra, tai šito inkvizicijos apaštalo kalba daugelis tėvynainių pasipiktino. Ir kad to jezuito plevonėms užkirtus kelią, kad išaiškinti žmonėms tikrąjį kunigėlių tikslą, delko jie taip niekina kitų pažvalgų žmones, ant greitųjų sandariečiai surengė praakilbas, kurios įvyko gruodžio 18 d. Kalbėtojas buvo A. Ivaškevičius iš So. Boston, Mass., kuris, apart kit-ko, tinkamai pašiepė kun. Garmų už rengimą bedieviams kartuvių.

Po prakalbai atidarytos diskusijos. Kadangi kun. Garmus pasakojo, kad tik vieni katalikai (suprask, klerikalai) visokiais kудais kovoja už Lietuvos laisvę, o visi kiti: "laisvamaniai," "bedieviai" priešinasi Lietuvos laisvei, tai rengėjai ir pateikė tēmą, butent: "Kuri partija daugiau darbuojasi Lietuvos laisvei: krikšč.-demokratai ar tautininkai?" Tautininkų pusės diskutantai išrodinėjo, kaip krikšč.-demokr. šulai garbino carą ir 1905 m., iškilus Rusijos revoliucijai ir kuomet apėmė visą Lietuvą revoliucijoninis upas prieš budelišką carą ir jo valdžią, tai tuo laiku krikšč.-dem. šulai kunigai kurstė žmones, kad neklaušytų caro priešininkų, išdavinėti juos caro valdžiai ir t. t. Be to diskutantai išrodinėjo, kad ir dabar krikšč.-dem. tempia Lietuvą į lenkų glėbį ir tuo pačiu laiku pabriežė tautininkų darbuotę Lietuvos laisvei. Prieš tautininkų diskusantus stėjo klerikalai, komunistai ir nusmukusių socialistų lyderis.

Klerikalų argumentai buvo tokie: esą, mes daugiau aukų surinkome į Fautos Fondą Lietuvai ir del to mes daugiau esam pasidarbavę Lietuvos laisvei; o tautininkams ką rimtesnio nesugebėjo užmesti.

Komunistai, negalėdami ką blogo tautininkams užmesti, bent lygino, kad tautininkai toki patys, kaip ir klerikalai. Kad komunistai artymesni klerikalams, negu tautininkai, tai klerikalai tautininkai seniai tą yra

pastebėję, tik kas-žin delko vis kai kurie tautininkai mano, kad komunistai gali būti artimesni tautininkams, o ne klerikalai. Dabar šios diskusijos davė gerą lekciją visiems vietos tautininkams.

O nusmukusių socialistų lyderis, kuris vietos lietuviams yra gerai žinomas atviras laisvamaniš, didžiausias klerikalų priešas, bet šioje diskusijoje jis gynė klerikalus ir niekino tautininkus gudriau, negu klerikalai. Bet vis-gi skaitytojams gali būti keistas mano aprašymas, kaip socialistas ir dar atviras laisvamaniš gali ginti klerikalus? Mat tas socialistų lyderis buvo našlys ir apsiavedęs su ta davatka jis dabar eina į bažnyčią ir meldžiasi už bedieviškas nuodėmes. Vadinasi, tas laisvamaniš social. lyderis išmainė savo idėjas ant davatkos padalkų! O toki veidmainiai laisvamaniai daug kenkia progresyviui bujojimui, nes mažiau susipratusiems lietuviams kas lieka maruoti, kuomet social lyderis gina klerikalus, eina į bažnytelę, kurią pirmiau vadindavo prietarų urvu? Suprantama, kad toki žmonės įgauna įspūdį, kad pas progresyvius yra kas negero, ir tik reikia su kunigėliais darbuotis. O rasi tas laisvamaniš buvo perdaug įsimylėjęs į tą davatką ir del to savo idėjas palydėjo? Bet ne, jau jis ganoja tą savo pačią su bizumu ir jau tai moterėlei prisieina nakvoti pas susiedus. Znanavykas.

PHILADELPSIA, PA.

Iš Draugijų Veikimo Dailės Srityje.

Philadelphijos miestą lietuvų apgyventą, galima skirti į tris dalis:

I. dalis—Ziemų (North) pusė, svarbiausia lietuvų dalis dailės veikime. Srovės socialistai ir komunistai ir priajučiantai jiems ir jų veikimui nuo daugelio metų. Grynai partyviški dailės veikime. Jų tikslas sulosti 2 svarbiu teatrališku veikalų į metus, paskirtais metų laikais, kaip tai advento ir gavėnios laikais, išskyrus koncertus ir šiaip mažos vertės veikalukus, kurių nemažai buna ložiama paprastais metų laikais. Jų veikimas gana plačiai išplėstas po North ir South Philadelphijos pusę — svarbiausiose lietuvų apgyventose vietose.

II. dalis yra Rytų (East), vadinama Richmond, iš srovės susidedanti tautininkai, liberalai; jų veikimo centras Lietuvos Muzikališka svetainė. Jie nedaug ką nuveikia palyginus su socialistiškos arba dabar komunistiškos srovės žmonėmis, surengime teatrų ir koncertų, bet ką surengia, yra verti paminėjimo dalykai. Nesųkj buvo atsilankę į tą vietą kompozitorius Mikas Petrauskas su savo dainomis. Bet savo veikimo jie neįplečia plačiau rybų, pasiganėdina ta vieta, kur yra jų veikimo centras. Tautininkai, liberalai nėra susiorganizavę, iš jų veiklesnieji, išskiriant vadus, eina pas komunistus ir klerikalus kuriame nors dailės veikime, prisitaikant pasirengtinai prie srovės idėjų.

III. dalis yra Pietų (South), iš srovės susidedanti iš klerikalų, vadina save katalikais, bet tarp jų yra daug laisvamaniškų klerikalų, ypač iš bažnytininkų. Kadangi North ir South pusėje liberališki tautininkai neturi jokios savo organizacijos ir draugijų, kurios rūpintųsi daile, išskyrus pašelpinių daugybės ir kliubus, kuriuose nedėdieniais galima gauti išsigerti uždrausto skystimo, tad visas veikimas priklauso nuo kunigo Kaulakio ir graboriaus Užumeckio. Jų veikimo šaknys gana plačiai išplė-

tos ir visas veikimas sueina į vieną kamieną — pobažnytinėn svetainėn. To viso veikimo svarbiausios ypatos yra kunigas Kaulakis, graborius Užumeckis ir gimnazistas St. Olbikas, sekretorius Sanryšio bažnytininkų draugijų.

Pas klerikalus yra per daug veikimo: teatrus rengia žiemos laike kone kas mėnuo; lošia kas tik jiems papuola, be jokio pasirinkimo: dieviški, bedieviški, pagoniški ir t. t. (pagoniška vadinu iš mitologiško padavimo). Besimokinant jeigu randa jiems netinkamų sakinių, tai braukia laukan, nu ir pridėkų daug buna sulig jų geriausio išrokavimo. Bet jų veikimas nėra perdaug garsus: jie užima iš eilės trečią vietą dailės veikime. Jie lošia ir klasiškų veikalus, kaip Oskar Wilde'o "Salomea". Minėtam veikalui atsakantis režisierius butų geriau paskirstęs vadovaujančias roles. Tirą tiesą pasakius, jie nežino, kas tai yra režisierius ir jie jo neturi: lošia patys per save pasimokinę, be jokio taisykliškumo, kaip kam patinka.

Čia yra pavyzdys iš Teatrališkos bei Giedorių dr-tės veikimo dailės srityje. Ta draugija gyvuoja nuo pradžios 1904 m., susideda iš abiejų lyčių veikiausio jaunimo ir nevaržo įstatais narių sąžinės. Tokiu būdu jon gali dėtis visų pakraipų jaunimas. Tikrai skaitant, tai gali buti tikra grietinė dailės veikimo, bet į metus laiko vargiai išgali surengti mažos vertės teatralį veikalą. Tame svarba, kad minėta draugija, susidedanti iš visokių pakraipų jaunimo, didžiumoje klerikalai, ir nėra sutarties veikime: kas vieniems yra gera, kitiems netinka. Šiais metais rugsėjo 25 dieną nutarė surengti teatrą ir išrinko protokolų raštininką St. Olbiką, kad jis išrinktų tinkamus veikalos lošimui. Susirinkime spalio 23 d. raportavo, kad pas jį (St. Olbiką) yra daug teatralių veikalų, tik reikia imti ir lošt. Jo raportą priėmė ir išrinko dar 2 ypatas, kad iš to daugelio išrinktų vieną tinkamą veikalą lošti. Susirinkime lapkričio 27 d. pasirodė, kad vienas narys iš komisijos buvo rezignavęs dėlėi nesusišaikymo veikime, ir ant toliau pasiliko komisijai pirmiau išrinktas sykiu su St. Olbiku. Iš raporto paaiškėjo, kad likos išrinktas veikalas lošimui gimnazistui, St. Olbikui nežinomas S. E. Vitaicio veikalas "Laimės Jieskotojai". St. Olbikas pranešė susirinkimui, kad reikia greitai laiku gauti knygutės ir duot lošėjams, kad jie išsitrinkų sau tinkamas roles. Iš šalies buvo paduotas ant juoko ir režisierius žmogus, mažai ką apsiskaitęs arba apsapžinęs su skaitymu ir niekad nebuves teatrališkam veikime. Jisai pats apie savę pranešė ir apsiėmė, kiek galėdamas dirbti. Susirinkimas jį užgyrė režisierium. Liberalas.

NASHUA, N. H.

Lietuviams Pastaba.

Lenkai čia dirba, kad sutvėrus Lietuvų-Lenkų Koperaciją, uždedant Nashua pėkarę. Šėrus pardavinėja lenkai, matyti, kad jie ir valdyti norės. Nemažai jau ir lietuvų pirkė šėrus. Kiti net giriiasi, kad jie mus niekindavo, o čia jie tokie geri — kviečia lietuvius prie savę, prie unijos. Sako jau ir Lietuvoje rengiasi padaryti "polsko-litewską" uniją, taigi padarykime ir Nashua tokią uniją.

Tikri lietuviai nenori dėtis su lenkais. Jiems sako: mes žinome lenkus, kad nuo amžių jie mums nieko gero nedavė, tai ir ta jų Korporacija nieko mums, lietuviams, negali duoti. Pamatsime, ar džiaugsis tie, kurie pirkė šėrus. Girdeju, ir kunigas kolei perspėjo lietuvius ne-

sidėti su lenkais, nedaryti unijų — jog visur dabar susirinkę kelia protestą prieš lenkus, kurie Vilniuje uždarinėja mokyklas ir prieglaudas, o čia unija su lenkais norėtų padaryti!

Kad Želigowski mūsų tėviškę sunaikino, tai mes visi vilniečiai žinome, nes laiškus gauname, bet mes lenkų geradėjystės nesuprantame. Tegul lenkai mums kalba, ką jie nori, kad lietuviai duonos nemoka kepti, kad jiems žydas kėpa. Ir palikiai turi žydo keptą duoną valgyti. Lenkai sako: įtaisykim nežydišką, bet polską-lietuvišką pėkarę, tai gardžią duoną turėsime. Kaip jie moka pavilioti, gardžią duoną žadėdami prie šėrų pirkimo!

Šalin unija! pažinome jau lenkus! atsiminkim, ką lenkai daro mūsų krašte, tada nereikės apie uniją su lenkais tartis.

Gardinietis.

Akinės "Varpo" Bendrovės Atsišaukimas.

GERBIAMASIS TAMISTA:—

Atleiskite, kad mes truputį atimsime Jums liuso laiko. Reikalas tiek svarbus ir neatidėtinus, kad verčia kuogreičiausiai kreipti Tamstos dėmę, kad Jus kaipo Lietuvos demokratinės Respublikos gynėjas, butumėt dalyviu ateinančioje kovoje Lietuvoje už demokratinę tvarką piliečių laisvės ir teisės.

Tamstos sekte spaudą ir matote, kad Lietuvos padėtis ekonominiu ir politiniu žvilgsniu yra sunki. Kad visai nesugriauti tvarkos ir nepakirst pakilusiai tautai sparnų, Lietuvos Valstiečių Partija ir Lietuvos Soc. Liaudininkų Demokratų Partija, steigiasi kiek galint palaikyti Valdžios įtaka ir tvirtinti ją. Krikščionis Demokratai, kurių Seime dauguma, iškart buvo kiek suklabamesni ir karkartėmis nusileisdavo, demokratinio pobūdžio ištatimų išleisdavo. Vienok priešus svarstyti pradėjus mokyklų klausimą, Universiteto, ir kitus svarbesnius rūšies klausimus, Krikšč.-Dem. pakėlė sparnus ir jau nemano ruokotis su kitomis partijomis, nei visuomenės protestais. Kad keli šimtai mokytojų protestuotų prieš varžymą jų darbo, jie nekreipia dėmės. Valstiečių Sąjunga ir Liet. Soc. Liaudininkų Demokratų Partija, stovėdama ant to pagrindo, kad mokykla privalo buti sviefinė, o ne bažnytinė, kad tikyba mokyklose privalo buti dėstoma kunigų, jeigu mokytojai nesutiktų, kad mokytojus vaikų tėvai negalėtų išskirti ir rinkti, kad mokytojui nereiktų kunigo liudymo, kad jis gali dėstyti tikyba, kad Universitete butų atidaromi visi, labiausiai reikalingi Lietuvai mokslų fakultetai, o ne teologijos, kaip kunigai nori, kad konstitucijoje nebutų įdedama, kad kunigams valstybė moka algas, kad konstitucijoje butų atskyrimas bažnyčios nuo Valstybės pažymėtas; kad piliečiams butų gyvartuotos visos didžiosios laisvės, ir t. t. Žodžiu, kad tvarka butų demokratinė; jie kovojo ir kovoja. Šita kova eina vis sunkyn ir sunkyn. Kuomet dar buvo manoma, kad Krikšč.-Dem. atsižvelgdami į Tautos padėtį nesistengs kėsintis pavergti mokytojus, mokslą ir piliečius, tuomet kova ejo mažu tempu. Dabar pasirodė, kad jiems nerupi kas bus rytoj su mūsų tauta, o rupi vien savo reikalai, Lietuvos Valstiečių Sąjunga ir Lietuvos Soc. Liaudininkų Demokratų Partija.

Ši kova jau prasidėjo po Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Soc. Liaudininkų Demokratų

Partijos susivažiavimo.

Kad pasekmingai vesti kovą, reikia turėti gana dažnai išeinančių laikraščių, suorganizuotą pajiegą; paskutinįją turime, vienok medžiaginiai stovime silpnai. Dienraštis leisti, kuris, permatoma, duos deficito, reikalingi pinigai. Vietos draugai jau sudėjo ligi 150,000 auksinų tam reikalui, ir dar sudės, bet, kad išleisti dienraštį, reikalinga apie 1,000,000 auksinų.

Dienraštis leisti įsteigėme Draugiją "ATŽALA." Pardavę šios įstaigos akcijas, galėsime išleisti dienraštį. Manome pradėti leisti nuo Naujų Metų.

Tamistos prašytume dėtis prie Draugijos "ATŽALA," ir gelbėti mus išlaikyti dienraštį; gelbėti kovoje su mūsų priešais. Mūsų laimėjimas, bus ir Jusų laimėjimu!

Su tikra pagarba, Mykolas Slezevičius, Dr. J. Staugaitis, F. Bortkevičienė, Vl. Natkevičius, J. Strimaitis.

P. S. Butų gera, kad iš Amerikos greitai laiku butų galima gauti bent 1000 dolerių, prisiųstų mums kuogreičiausiai telegramu.

Antrašas: Lietuvos Valstiečių Sąjunga, Laisvės Alėja Nr. 60, Kauna, Lithuania.

PASTABA: Priešais, buvęs Lietuvos Premieras, Mykolas Slezevičius sako:

"Kol kas gyvename begalo sunkų laikotarpį. Kas-žin ar bus kada sunkiau! Taigi prisieina suglausti visas savo pajiegas, kad apsaugojus krašto nepriklausomybę. Aš esu tikras, kad mes atvesime Lietuvą prie pilnos nepriklausomybės, su Vilniu, kaipo sostinė. Tik žinoma dar nemažai prisieis sunkių ir pavojingų momentų pargyventi. Bet laisvė niekuomet dovanai niekam neduodama, tik per kovą ją galima įgyti." I-XII-1921, Kaunas.

CHICAGOS KOMITETAS,

3133 Emerald Ave.

Gruodžio 23, 1921.

GERBIAMAS "VIENMINTI:—

Kova už Lietuvos laisvę ir demokratybę reikalauja suglaudimo mūsų visų pajiegų. Broliai mūsų Lietuvoje deda visas pastangas, kad Lietuva butų tikrai laisva, demokratinė valstybė. Laimėjimui tos kovos, kurią veda Lietuvos Valstiečių Sąjunga ir Lietuvos Social - Liaudininkų Demokratų Partija, reikalinga yra mūsų greita parama. Paramą tokią mes galime ir turime umai suteikti. O kaip šitą paramą mes galime suteikti, matysi iš čia pridėjo atsišaukimo Lietuvos už laisvę ir demokratybę kovotojų.

Balsas mūsų vienminčių Lietuvoje, yra tai balsas mūsų laisvos ateitės. Kam brangi Lietuvos laisvė tegul tuojaus reikalaujama paramą suteikia. Kaip iš atsišaukimo yra matoma, reikalinga yra apie 1,000,000 auksinų, kas mūsų pinigais išneša apie \$6,000.00. Mes dėjome dėstėkms ir šimtus tukstančių visokiems tikslams, Todel šitą mažą kvotą privalome tuojaus sudėti. Atsišaukimas prašo tuojaus pasiųsti telegrafu \$1,000.00. Ta suma privalo buti mūsų pasiųsta iki Naujų Metų. Kam neparanku stačiai telegrafuoti pinigų į Lietuvos Valstiečių Sąjunga, ir suprantama, kad siunčiant telegrafu didesnes sumas, susitaupins persiuntimo lėšos, tas gali kreiptis į pirmininką "Varpo" Chicago Komitetą, antrašu:

J. J. Hertmanavičius, 3133 Emerald Ave., Chicago, Ill., kuris pakviuos aukuotus pinigų ir nuo pasiųstų pinigų pristatys kvitą kiekvienam aukuotojui. Kiek susidės pinigų, bus kablegramu pasiųsti Lietuvos gruodžio 30 d., 1921.

Pasekmingesniai gi surinkimui didesnės sumos, yra rengiamas "Varpiečių" bei kitų mūsų gerų tėvynainių, bendras susirinkimas, kuris įvykis:

Mildos svetainėje, ant 3-čių lubų, ketverge, sausio 5 d., 1922, 8 val. vakare. Į tą susirinkimą teiksies Tamista maloniai pri- buti. Išklausk balso kovojančios Lietuvos laisvės ir demo- kratybės.

Su gilia pagarba,
"Varpo" Bendrovės, Chicagos Komitetas:

J. J. Hertmanavičius, Pirm.,
Stasys Grišius, Sekr.,
732 W. 19th St., Tel. Canal 4730.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE SKELBIMAS

Lietuvos piliečiai, o taipgi visokios privatinės įstaigos ir bendrovės, norėdami paduoti einant taikos sutarčiai Lietuvos su Rusija, savo reikalavimus Rusijos Vyriausybei dėl visokios rušies idėlių ir sumų, sudėtų Rusijos Valstybės banke ir jo skyriuose, taupomosiuose krasose ir privatinėse įstaigose, o taipgi del sumų, perduotų kaip depozitai, užstatai ir t. t., į teismo ir kitas buvusias Rusų Imperijos įstaigas, privalo kreiptis su savo pareiškimais į Lietuvos Atstovybę aukščia minėtu adresu.

Pareiškimai turi būti apmokėti 5 dol. žyminio mokesnio. Prie pareiškimų reikia pridėti: Notaro patikrintą paso nuorašą arba kitą liudymą apie Lietuvos pilietybę; 2) įrodančius savininko teisės dokumentus, knygeles, kredito įstaigų kvitas ir kitus panašius dokumentus — galima notaro patikrintus jų nuorašus.

Asmenys ir įstaigos iki šiam skelbimui padavę pareiškimus į kitas įstaigas — pav. "Finansų Ministeriją" del įvairios rušies turto pretenzijų, privalo kreiptis į Atstovybę su nauju pareiškimu. Tokiam pareiškime privalo būti nurodyti tie bendri karo nuostoliai, bet tik pretenzijos į Rusų Vyriausybę, eianant šio skelbimo kalbam klausimui, ir kartu reikia nurodyti, kokias įstaigas ir kuomet buvo įteikti reikalingi dokumentai.

Kas buvo iki šiolie atsiuntęs Atstovybėn savo sudėtų pinigų Rusijos valstybės banke, jo skyriuose, Taupomosiuose Krasose ir privatinėse kredito įstaigose knygeles, o taip pat mūsų, perduotų Rusų valdžiai kaip depozitai, užstatai ir t. t. pakvitavimus, arba tų knygelę bei pakvitavimų turėjimo paliudymą, dabar privalo prisiųsti papildomųjų žinių sulgy aukščia nurodytų reikalavimų.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje,
1925 "F" St., N. W.,
Washington, D. C.
Vašingtonas, 1921 m. XII, 27 d.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE SKELBIMAS.

Eidama ratifikuota Lietuvos taikos sutartimi su Rusija, Lietuvos Vyriausybė išsiuntė į Rusiją tam tikrą Komisiją, taikos sutarčiai su Rusija vykdyti. Tos Komisijos tikslas rupintis netik valdžios, visuomenės ir luominiu, bet ir privatinį įstaigų ir visų Lietuvos piliečių reikalais, kaip antai: parvežti išvežtą iš Lietuvos pasaulinio 1914-1917 m. karo laiku privatinį įstaigų ir piliečių turtą, kaip tas yra taikos sutarties XI str. 1 p., ir IX str. 3 ir 2 p. nustatyta:

Straipsnis XI.

1. Rusijos Vyriausybė sugrąžina Lietuvos Vyriausybei perduoti, kam priklauso, pasaulinio 1914-1917 metų karo laiku išvežtą Lietuvos piliečių turtą arba turtą bendrovių, kompanijų

ir akcijų draugijų, kurių akcijų arba pajų dauguma priklausė Lietuvos piliečiams tuo metu, kai buvo Rusijos Vyriausybės išleisti atitinkamieji nacionalizacijos dekretai, kiek tas turtas faktinai yra arba atsiras Rusijos Vyriausybės žinioje.

Pastebėjimas: Tas punktas neliečia kapitalų, indėlių ir vertenybių, kurios buvo Valstybės Banke arba privatinuose banuose, kredito įstaigose ir taupomose kasose Lietuvos teritorijoje.

Straipsnis IX.

3. Rusijos Vyriausybė savo lėšomis sugrąžina ir atiduoda Lietuvos Vyriausybei perduoti, kam priklauso, visokius turto dokumentus, kaip antai, pirkimo ir užstatymo aktus, nuomos sutartis, visokios rušies piniginius įsizažėjimus ir t. t., tame skaičiuje knygas, popierius ir dokumentus, kurie yra reikalingi atskaitymams atlikti, ir apskritai dokumentus, kurie turi reikšmės Lietuvos piliečių turto bei teisės santykiams išspręsti ir kurie yra išvežti iš Lietuvos pasaulinio 1914-1917 metų karo laiku, kiek jie faktinai yra arba atsiras Rusijos Vyriausybės arba visuomenės įstaigų žinioje. Jeigu jie nebus sugrąžinti per dvejus metus nuo šios sutarties ratifikavimo dienos, tai tie dokumentai bus skaitomi žuve.

2. Rusijos Vyriausybė sugrąžina savo lėšomis ir perduoda Lietuvos Vyriausybei visas pasaulinio 1914-1917 metų karo laiku išvežtas iš Lietuvos teisimų bei valdžios bylas, teismų bei valdžios archyvus, tame skaičiuje jaunesniųjų ir vyresniųjų notarių archyvus, ipotekos skyrių archyvus, visų tikybinių valdybų archyvus, matavimų, žemės tvarkymo, miškų, geležinkelų, plentų, paštų - teografų ir kitų įstaigų archyvus bei planus, Vilniaus Karo Apygardos, Štabo topografinio skyriaus planus, brėžinius, žemlapius ir apskritai visą medžiagą, kiek ji liečia Lietuvos Valstybės teritoriją, Valstiečių ir Bajorų Bankų vietinių skyrių archyvus, Valstybės Banko skyrių ir visų kitų kredito, kooperacijos, savitarpinio draudimo įstaigų archyvus, taip pat privatinį Lietuvos įstaigų archyvus ir bylas, kiek visi pažymėtieji daiktai faktinai yra arba atsiras Rusijos Vyriausybės arba Rusijos visuomenės įstaigų žinioje.

Komisija rupinsis atvežti į Lietuvą archyvus, bibliotekas, muziejus, dailės kurinius ir dokumentus, kurie turi Lietuvai žymios mokslo, dailės arba istorijos reikšmės ir kurie buvo išvežti iš Lietuvos į Rusiją prieš pasaulinį 1914-1917 m. karą. Taikos sutarties IX str. 1 p. 2 d.:

"Archyvus, bibliotekas, muziejus, dailės kurinius ir dokumentus, kurie turi Lietuvai žymios mokslo, dailės arba istorijos reikšmės ir kurie buvo išvežti iš Lietuvos į Rusiją prieš pasaulinį 1914-1917 metų karą, Rusijos Vyriausybės sutinka sugrąžinti Lietuvai, kiek tų dalykų išskyrimas nepadarys žymios žalos Rusijos archyvams, bibliotekoms, muziejams, paveikslų galerijoms, kur jie yra sudėti."

Rinkti iš privatinį įstaigų ir Lietuvos piliečių medžiagą ir koncentruoti ją pavestą Ypatin- gam Skyriui Lietuvos Taikos Sutarčiai su Rusija vykdyti prie Užsienių Reikalų Ministerijos Rytų Departamento — Kaunas, Laisvės Alėja 62, Ypatingas Skyrius prie Užsienių Reikalų Ministerijos.

Visi Amerikoje gyvenantieji Lietuvos piliečiai ir Lietuvos piliečių privatinės įstaigos, bendrovės, kompanijos ir akcinės dragijos, norėdami iš Rusijos Lietuvon grąžinti savo turtą, iš-

vežtą pasaulinio 1914-1917 m. karo laiku, arba išgauti atga- aukščia minėtos rušies turtą, išvežtą prieš pasaulinį 1914-1917 m. karą, turi kreiptis su pareiškimais. Pareiškimai turi būti apmokėti žyminiu mokesniu \$5.00 ir į Lietuvos Atstovybę (Representative of Lithuania in America, 1915 "F" Street, N. W., Washington, D. C.,) prisiųsti. Prie pareiškimo reikalinga pridėti paso nuorašą arba kitą liudymą apie Lietuvos pilietybę. Toms privatinėms įstaigoms, kurios sudarytos pajų ar akcijų pagrindais tik tuo atsitikimu turtas grąžinamas, jei jų akcijų ar pajų dauguma priklausė Lietuvos piliečiams tuo metu, kaip buvo Rusijos vyriausybės išleisti atitinkamieji nacionalizacijos dekretai; del to tokioms bendrovėms, kompanijoms ir draugijoms prie prašymo reikia pridėti visi, kuriuos ji tik gali suteikti, išrodymai, kad jų pajų arba akcijų dauguma priklausė Lietuvos piliečiams tuo metu, kada buvo Rusijos Vyriausybės išleisti tokių įstaigų atitinkamieji nacionalizacijos dekretai.

Prierašuose turi būti šios ap- ietis turtą žinios:

1. Smulkus turto išvardymas: daiktų, įrankių, knygų, bylų, dokumentų.

2. Išrodymai, kad tas turtas evakuotas į Rusiją ir kada. Taip pat reikia kiek galima išrodyti, iš kurios vietos turtas išvežtas — miestas, miestelis, sodžius, dvaras.

3. Išrodymas, kad tas turtas priklausė Lietuvos piliečiams.

4. Nurodymai, kokioje vietoje Rusijoje yra tas turtas ir kas jį valdo ir globoja.

5. Kam Lietuvoje privalo būti grąžintas.

Visi išrodymai turi būti paremti dokumentais, padarytais po prisieka pas Atstovybę užsi- registruvusį Notarą, ir yra reikalinga gauti Atstovybės patvirtinimą.

Išlaidos, padarytos turto grąžinimo Lietuvos Komisijos Tai- kos sutarčiai su Rusija vykdyti ar Valstybės izdo turi būti tų žmonių ar įstaigų atlygintos, kurių pareiškimu tas turtas grąžintas. Mokesni nustato Užsienių Reikalų Ministerija ir skelbia visų žiniai.

Mokesnis įmokamas perduodant savininkui grąžintą turtą.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje, Vašingtonas, 1921 m., XII, 27 d.

ISKLAUSYKITE ISTORIJS BALSŲ!

(Tąsa nuo 2 pusl.).
naudos neduoda ir paskutiniu metu matomas kai-kuris susilau- kymas. Aš nesakau, kad katali- kybės būtų atsidurusi dabar to- kioje padėtyje, kokioje anais laikais buvo stambledybė, bet aš tik tai pabieždamas tvirtinu, jog minėtosios idėjos parodė tiek galybę, kad su jomis reik- kia skaityti ir rasti modus vi- vendi. Be abejo, geriausia bu- tų steigti du universitetai, bet jei mes norėsime turėti tikras mokslo ir dailės šventoves, o ne jų parodijas, jug net vienam reik- kės beveik visus profesorius iš užsienio prašyti. Be to, ir mu- šy finansai ne taip jau gerai sto- vi. Taigi jei pasilikame prie vieno, jis turi būti tik valstybi- nis, kuris teologijos fakultui duos pilniausių laisvę. Tokiu budu abi susispyrusios galingos idėjinės srovės bus patenkintos, ir galės plėtoties ir vesti kovą lig galutinios kurios norints perga- lės. Bet naudotis tautos tam- sumu ir imtis viduramžio re- presijų—vadinasi sustabdyti evo- luciją. O sustabdyta evoliucija, kaip gražiai pasakė velionis kun- šultė, yra ne kas kita, kaip... re- voliucija. ("Liet. Uk.")

Lietuvon.

Praslinko žiemos šventės. Lie- tuvoje žmonės jau pradeda reng- tis prie pavasario ir vasaros dar- bų. Bet jie laukia pagalbos iš Amerikos nuo savųjų. Taigi siųskite PINIGUS tik per mūsų agenturą, o pinigai nueis greitai. Mes siunčiame pigiausių dienos kursu, o taipgi siunčiame ir Amerikos dolariais.

Darome visokius liudymus, į- galiojimus, davernastis, vekse- lius. Parduodame laivakortes ant geriausių laivų į Lietuvą ir iš Lietuvos.

Visokiuose reikaluose kreipki- tės tik pas mus:

URBSA, SEKYS IR KO.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

SKAITYKITE IR PLATINKI- "SANDARA."

"Vaikai nustokite bereikalingai pestis — yra užtekinai BAMBINO jum abiem!"

Kudkiaai megsta jį!
Jie prašo daugiau!

Net ir mažiečiai žino, kad

BAMBINO

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofiso

yra geriausia gyduole visame pasaulyje, kuri duoda galimybes būti liuosu nuo vidurių užkietėjimo. Ji paveikia per vieną naktį; lengvai, tačiau tikrai! Aptiekose parsiduoda po 35c. arba už 40c. apmokėtu pašto siuntiniu prisiunčiame tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.

BOROUGH OF BROOKLYN

NEW YORK

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingu vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Eu- ropiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnėjusio reumatizmo, nuo nušilpnėji- mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi- sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge- riausius patarimus suteikiami, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM STREET,

BOSTON, MASS.

Žiemos Vakarams

Knygos!

Sulaukus šaltos žiemos vakarus kiekvienas juos praleidžia namuose. Tad, kad nepraleisti juos veltui, ir kad įsigyti dvasinio peno, patartina perskaityti šias knygas:

ŽMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nuro- doma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina \$1.00

SVETIMOJ PADANGĖJ PA- SAULIO VERPITUOSE. Eilių kny- ga, didelio formato, 200 puslapių, ku- rioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina \$2.00

"AIDŲ - AIDUŽIAI", ką-tik ga- vome iš Kauno, Fausto Kiršos, žy- maus poeto eilių knyga, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina .. 25c.

VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina 20c.

DANGAUS AUKŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS. Labai žingeidi knygutė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių Šilelis", 150 puslapių. Kaina 20c.

ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugantiems jauniui. Kaina .. 30c.

TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina 15c.

LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina 10c.

Patariame kiekvienam sandariečini arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščių, "Lietuvos Ukinką" ir kitų, kurie parsiduoda po 5c. Reikalaudami sykiu siųskite ir pinigų.

"SANDARA,"

327 E Street,

Boston 27, Mass.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popie- ro, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškamų popierių su gražiomis kviet- komis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar at- spausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; I TE TYNĖ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETU- VOS; SKUBĖKI LAIŠKELI; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLI.

Visi laišukai su naujausiomis eilėmis parsiduo- da po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"

327 E Street,

So. Boston, Mass.

VISUOMENEI SVARBU!

Visi reikalaukite "VANAGO" No. 12, kuriame rasite iš korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasi- liauskas padėjo Susivienyimo L. R. K. A. 40,000 dolerių. O kituose "VANAGO" N. N. rasite dar žingeidesnių dalykų!

"VANAGO" kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. N. Reikia užsimokėti iškalno. Gausi "VANAGA" po du kartu į mėnesį. Rašyk:

"VANAGAS,"

R. F. D. 24, Box 109,

So. Akron, Ohio.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rušies ru- bų Naujojo Anglijoj. Musų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siutų, spring - o- verkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite už- ganėdinti. Musų ofis ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

(2-ros ir 3-čios lubos).

\$30.00 Dykai.

Apaukuotas laikrodėlis ant 21 akmenų ir lensiugėlis del mo- tėrų ir vyrų. Norėdami supažin- dinti su mūsų tavoru, mes išda- lissime 500 tų geriausių laikrodė- lių dykai. Del daugiau informa- cijų ir del katalogo, prisiųskite už 12c. stempų į (9).

PEARL TRADING CO.,

New York, N. Y.

Box 123, 189 Pearl St.,

KAM KENTĖTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patirni su

ANCHOR PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofiso.

Žiurėk, kad gautum tikrąjį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.

Reikalauk, kad turėtū įkaro (Anchor) Vaizbaženklį.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Dietikon 2865 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.

" 1 " 3 P. M.

" 7 " 8 P. M.

Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akiu Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikabinti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakaris 6 iki 9.

556 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass

viršui "Iver Johnson" kautuvė

Patyręs dentistas, priems

mos kainos. Atdara subatom

po pietų. Nedeliomis pagr

sutartį. Telephonas Park 3311

F. KLEIN L. HOFFMAN

Lietuviška Krautuvė

BUFFALO FURNITURE

STORE

Furniture Repaired and

Postering

579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515

Home address: 23 Chadem St.

NEW HAVEN, CONN.

Vietos žinios.

MIKO PETRAUSKO KONCERTAS.

Naujų Metų vakarą Lietuvos Sveicinėje buvo kompozitoriaus Miko Petrausko koncertas. Visados jo koncertai suteikia muzikos mėgėjams begales pasigėrėjimo, bet šis koncertas buvo geresnis už kitus, nes jame dalyvavo daug pirmieji pajėgų. Čia buvo ne vien tik Petrauskas, bet ir toki artistai, kaip sopranas Ona Pocienė, muzikos žinovas ir pianistas Antanas Pocius sopranas Marė Joblonskaitė, basso profundo Juozas Navadauskas. Viename koncerte tiek pajėgų — tad ir neįstaba, kad šių lygų koncerto So. Bostone nebuvo. Išgirdome tokių dainų, kurių paprasti giesmininkai nė iš vietos nepaklibintų. Ger. M. Petrauskas padainavo solo R. Wagnerio "Pasakojimą" ir "Lohengrino" ir savo ne alei kam prieinamas kompozicijas: "Laimingas didis," Pavasario Marsą "Metmens." Buvo duetas, kuriuos atsakant sūduinoti gali tik rinkiniai giesmininkai. duetas "Amato Alfredo", Amato iš Verdi operos "La Traviata" — Marė Joblonskaitė ir M. Petrauskas; duetas iš M. Petrausko "Eglės," "Sveikinu mano Eglužę" — Ona Pocienė, Mikas Petrauskas ir Jonas Dirvelis su smuika; duetas.

Kitus sunkius dalykus ir (kas svarbiausia) dailiai atliko: M. Jablonskaitė — "Ah, fors' il lui" iš Verdi operos "La Traviata," J. Navadauskas — "Melnik" iš Dargomizskio operos "Rusalka." "Allegro Apasionato" Sain't Saens'o Antanas Pocius pian'o solo.

Buvo ir lengvų dainelių: "Kaitink, šviesi saulutė" (M. Petrausko) — M. Jablonskaitė. "Ne margi sakalėliai" (Tallat - Kelpša) ir "Vai, močiute mano" (A. Pocius) — O. Pocienė. Duetas "Mielaširdystė" (M. Petrausko) — M. Jablonskaitė ir J. Navadauskas. "Vai verčia, lauzo" (M. Petrausko) — J. Navadauskas. Ir daugel kitų dainų ir dainelių — iš viso 18 numerių. Viskam maloniai pianu palydėjo A. Pocius.

Koncertas pavyko visais atžvilgiais, nes ir materialiai turėjo apsimokėti. Publikos buvo pilnutėlė svetainė, net iš kitur atsiję kedžių atnešti, kad susodinus visus svečius. Ir publika užsilaikė pavyzdinai tykiai — nė balselio neįdėvė, kad ant pagrindų buvo dainuojama. Pastebėtina ir tas, kad publikos buvo visokių pažiūrų žmonių — nuo kairiausių iki dešiniausių, visų bent "vadai" nusirinko.

Bet vadinamieji "katalikai" ir čia nepamiršo pakisti savo koją: kun. Urbanavičius su savo vyčiais parengė kokius judamus paveikslus pobažnytiniam sklepe ir ten liepė saviems eiti. Ar tai tyčia, ar netyčia susibėgo abu parengimu, negalima žinoti, tik tiek žinia, kad VISADOS bažnytinis sklepas ka nors parengia kerštui, kaip tik pamato ką nors kitų prakilnesnio daroma.

Gerb. Petrauskas su gerb. Pociais pervažiuos per visas Amerikos lietuvių kolonijas su koncertais, taigi bus progos visur išgirsti pirmieji muzikos. Visur bus duota progą pasirodyti ir vietos talentams.

ARTISTAI IŠVAŽIAVO.

Utarinko vidurdienio 12:15 valandą Ona Pocienė, Antanas Pocius ir Mikas Petrauskas sėdo į traukinį išvažiuoti iš Bostono į New Britain, kur jie sekantį vakarą, sausio 3 d., turės antrą iš eilės koncertą. Iš New Britaino per Waterbury leisus su koncertais per kitas pažymesnes lietuvių kolonijas. Linkime jiems geriausios kloties ir iš-

tyvermės, jei kur atsieis paberti žemčiugus prieš... keturkojus.

Mikas Petrauskas gavo pakvietimą nuo vienos muzikalės firmos iš Paris'o, per vieną josios narių p. Fressinet, kad atvažiuotų šio laiku keletui koncertų Francijon ir Anglijon

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 7 kp. bus sausio 11 d., seredos vakare. Prasišės 7:30 val., savame kambaryje, 327 E. St.

Malonėkite visi buti, nes yra daug svarbių reikalų apsvarytumi. Taipgi bus registravimas naujos valdybos vietų.

A. Rasimavičius, Rašt.

ADV. BAGOČIUS APSIPACIAVO.

Iš Pittsburgh, Pa., atėjus korčiukė skelbia, kad žinomas viešas veikėjas, advokatas F. J. Bagočius apsiaciauvo su panele Birute Kazlauckaite iš Pittsburgh, Pa. Vestuvės įvyko nedėlioje, gruodžio 25 d., t. y. pirmą Kalėdų dieną. Jaunieji išvažiuo pažyrovoti ir į Bostoną sugrįžs vasario 1 d.

Ko stambiausios laimės!

SVEČIAI.

Šią savaitę "Sandaros" Red. ir Adm. atklė šie svečiai: Antanas ir Ona Pociai iš Chicago, Ill., Z. Jaukuskas iš Philadelphia, Pa., J. Antanavičius iš Wilkes Barre, Pa.

BOSTONIEČIŲ ŽINIAI.

Gabijiečių rengiaman koncertan vasario 4 d. užkviesti ir Pociai. Tad vėl bus proga bostoniečiams turėti turtingą koncertą.

LIETUVOS ŽINIOS.

DUSETOS, Ežerėnų - Zarasų aps. Jaunimo reikalai. Jaunimo čia nemaža, bet ligi šiol nėra gerai susiorganizavęs. Yra keletas susidarusių draugijų, bet geriausia darbuojasi tai, rodos, Šaulių Sąjungos skyrius. Perna įsisteigė ir švietimo kultūros draugijos "Aktino" skyrius, padarė vieną vakarėlį ir nutilo.

Iš laikraščių daugiausia skaitoma "Liet. Ukininkas". Sodunų sodžiuje yra sudarytas knygynėlis, kuris dabar turi 629 knygų ir keletą svarbesnių laikraščių. Knygynėlis papildomas naujaisiais mūsų literatūros leidiniais. Knygynėliu naudojasi apie 40 žmonių.

DRAGUNAI, Sintautų vaitė. Sakių aps. Nesusipratimas. Spalio 23 d. pas ukininką J. S. buvo jeituvės naujan naman. Jaunimo prisirinko gana daug, ir visi linksminos tvarkingai. Tik atvykus Turėnų kuopos pavasarininkams su parubežinio pulko kareiviais, kurie ėmė su uleku nesiskaityti, mandravoti, iškilo nesusipratimas. Užsistojus už pavasarininkus kareiviams su užtaisytais šautuvais, prisijėjo vietiniam jaunimui prasišalinti.

Draugai, kada gi mes susiprasime? S. Draguniškis.

EŽERĖNAI - ZARASAI. Knygynas ir šviesa. Piliėtis Rutenis įsteigė Zarasuose knygyną-krautuve, kur galima bus nusipirkti knygų ir visus einančius Lietuvoje laikraščius. Pil. Juodins taisy maluną ir žada gaminti elektros šviesą. Nei knygyno, nei šviesos lig šiol Zarasuose nebuvo. L. Leonas.

TELŠIAI. Švietimo Komisija. Į Telšių Aps. Šviet. Kom. kol kas tik vienas kunigas tejeima, o kunigai norėtų, kad jų bent kokie 3-4 būtų. Del to jie yra padavę švietimo Ministerijai ant prad. mokyklų instrktorius, kam jis, kviesdamas mokytojų susirinkimą mokytojų atstovams į švietimo Komisiją rinkti nepakviestas ir kunigų. Skundę esą jų reikalaujama tuos rinkimus panaikinti, o instrktorijų už tokį ku-

nigų negerbimą tinkamai nubauti. Greitu laiku į švietimo Komisiją panorės savo atstovu siūsti vargoninkai, zakristijonai ir špitolninkai, tik mokytojams ten vietos jau nebebus. T. Nevargoninkas.

KUŽIAI, Šiaulių aps. Kunigo pamokslas. Rugsėjo 18 d. kun. Kl. su širdgėla sakė pamokslą, priminė, kad nesisekė jam vykdyti stumanymai. Skaudžiai nupeikė knygas, laikraščius, mokytojus, mokyklas, mokyklų komitetus, gal del to, kad šie, neklusydami kunigų pikty kurstymų, elgiaisi žiurėdami savo sveiko proto ir sąžinės. Kaltino valdžią, kam duodanti vieniems mokytojams geresnės, o kitiems blogesnės vietos.

Mat, dalykas štai koks. Parapijonys, norėdami atgaivinti parapijos namuose mokyklą, suginčiojo su minėtu kunigu, kuris tam sumanymui nepritaręs. Į tą ginčą tapo įtrauktas A. mokyklos mokytojas, kuris palaikė teisingus parapijonų reikalavimus. Už-tai jisai susilaukė biaraus šmeižto. Nemaža teko ir tos mokyklos tėvų komitetui. Mat, kunigas, suradęs apylinkėje sau labai patinkamą mokyklą, bet tėvams visai nepageidaujamą, ją siulė, o esančio mokytojaus išskėlimui parupino skundą ir spyrė tėvų komitetą pasirašyti. Iš karto nesutikus, juos šaukinėjo vargino po keletą sykių ir grasino. Taigi š. m. rugp. 28 d. tėvų komitetas paskelbė viešai visuotinam A. mokyklos tėvų susirinkime apie slapto kunigo sumanymus. Susirinkimas visus tuos daromus mokytojui kaltinimus ir užmetimus pripažino nieku nepamatuoti ir ne teisingais ir nusistatė, kad apie pasirašymą jokio skundo negali buti nei kalbos.

Pastebėta, kad susirinkime kunigo šalininkai neatsiliepė, ir net jis pats pastebėjęs prisirintantį savo prieš-mokytoją, staiga iš susirinkimo dingo.

Gėda artimo meilės ir Dievo žodžių skelbėjui neteisingai kalbėti prieš savo artimą...

J. Kužietis.

GRINKIŠKIS, Kedainių aps. Rugp. 15 d. Vaitiekių sodžiuje buvo gegužinė. Atėjo gudų bataliono kareiviai gerokai išsigėrę ir ėmė kabintis prie kiekvieno. Dar kol buvo jų vadai, tai kiek ramiau jie laikėsi, bet kada vadai išėjo, tai jie jau nieko nebesivaržė. Del tokio jų elgimosi ramūs svečiai turėjo pirm laiko išsiskirstyti.

Girdžių Upelis.

NAUJŲ METŲ DOVANA ŽEMAIČIAMS.

Broliai lietuviai ir žemaičiai Amerikoje:—

Žemaičiai stato Telšiuose Teatrą, Liaudies Namus, Biblioteką bei skaityklą. Tūkstančiai Jusų yra tolimoje Amerikoje, Daugelis Jusų jau grįžta ar žada grįžti liuosojon tėvynėn — ir ten, savo gimtinėje, atrasite gražią apšvietos įstaigą, kur Jusų vardai bus aukso raidėmis pavyzdžiui užrašyti, kaip to įstaigos kurėjų.

Taigi aukuokite, lietuviai bei

žemaičiai, sušelpkite savo motinė - Tėvynę ir duokite Jos apšvietos reikalams.

Siųskite savo aukas ar per mūsų įgaliotinius Amerikoje, artiesiog "registered" laišku: Telšių, žemaičių Teatro Fondo Komiteto pirmininkui Dr. J. Mikulskiui.

Aukavę 5 dol. jau busite įrašyti "Amžinojon Teatro Steigėjų Knygon"; aukavę 25 dol. rasite savo pavardes Teatro Rūmuose Garbės vietoje įrašytas; aukavusius gi 50 dol. ir viršaus prašome siūsti mums savo pavardes su parašu, nes jis bus visiems amžiams Teatre išskaitas.

Visi aukuotojai gaus iš mūsų kvitas ir diplomas, net su dra-

mų rašytojo Vyduno parašu. Su pabarga žemaičių Teatro Telšiuose Fondo. Komiteto Valdyba.

P. S. Musų įgaliotinius prašome, prisūsti pinigų ir apskaitas, kad galėtume paskelbti spaudoje tuoj po Naujų Metų.

* Kas greit duoda — dvigubai duoda.

REIKALAUJAME.

Reikalingas patyręs sticherius del garbadinių kotų. Gwarantuojantis darbas ant penkių mėnesių, su padarytu agrymentu, ir gera alga. Tik patyrę tegul atsišaukia. Streikas traukiasi, bet nebuna betvarkės.

STANDARD RAINCOAT CO., 147 Kingston St., Boston, Mass.

Pranešimas!

Šiuomi pranešame Bostono ir apylinkės lietuviams, kad užlaikome kostumeršką departamentą, kur pasiuvame visokius naujos mados stailiškus drabužius už pigiausių kainą.

K. V. ŽIURINSKAS ir FRANK RUPKELIS, 60 Thayer St., Boston, Mass.

CITY POINT INSURANCE & REAL ESTATE

Kuris yra įsteigtas ant ekonominio pagrindo, nes neužlaikau pagelbininkų ir jokių išlaidų neturiu. Tad kurie darė su manim kokį nors biznį, tai jiems paliko turtas neisėkvotas. Kalbant apie insurance, atlieku darbą pasekmingai ir pigiai, tiksliai tiek paimu, kiek ant "policies" yra pažymėta. Tai kodėl neatėiti pas MIKĄ KORINĄ, nes aš darau visokius insurance ir per daugelį kompanijų mano laisniai uždengia po visą Mass. valstiją. Dar-gi klausimas kas link pirkimo namų arba farmų. Tai aš nužiurėjau didelę klaidą tarpe lietuvių, kad perka ir parduoda, pamaciau, kame dalykas, kad žmogus negauna nusipirkti sulig savo noro, nusipirkęs randa lygiai kelias priežastis ir vėl parduoda taip, kad namas parduoda po dešimtį kartų, tokiu budu namas nue \$6000 dasivaro iki \$9000, o už kožną pardavimą tarpininkui vis po kelias šimtines, namas nei kiek nepagėrėja, o kaina padidėja, taigi galima ateiti pas Miką Koriną ir duoti užsakymus-orderius. Aš turiu plačią pažintį po visą Bostono apygardą, greitai surandu visokių nuosavybių sulig tamstų noro. Nusipirkę, galėsite ramiai gyventi; lietuviškas priežodis sako: ir akmo ant vietos apželia. Taigi, tiksliai pamislykite, kad aš tiksliai faktus kalbu, jusų turtas liekasi pas dailius liežuvinkus, o jumi liekas tiksliai dideli morgičiai mokėti.

Kviečiame visus atsilankyti į mano ofisą, aš tas pat-sai, Mikas Korinas, tiksliai įstaigos vardas naujas.

M. CORAN, CITY POINT REAL ESTATE, & INSURANCE, 722 E. EIGHTH ST., SO. BOSTON, MASS. Tel. S. B. 109-M.

Pranešimas

Šiuomi pranešu savo draugams ir kostumeriams, jog aš papirkau pirmutinę ir seniausią DUONKEPYKLĄ (pekarne) So. Bostone, po num. 75 Silver Street, kuri seniaus priklausė J. Plevokui, o vėliaus Zulonui ir Mulevičiui. Dabar aš naujai ištaisiau ir pradėjau kepti pirmos rūšies juodą ir baltą lietuvišką duoną. Taipgi visokius keikus, donacius, pajus ir piragačius. Žodžiu sakant, darysime visokius kepimus, kokie tik žmonėms bus skanesnis maistas.

Meldžiu visus kuoskaitlingiausiai atsilankyti ir paragauti naujų duonų ir saldainių.

Su pagarba,

Petras Yankunavičius,

75 Silver St.,

So. Boston, Mass.

Apsisaugojimas Kelioneje

Reiškia Prisirengimas iš Anksto.

Kurie manote pavasarį keliauti į Lietuvą, nelaukite nieko, pradėkite rengtis į kelionę, kad sykiu su mūsų rengiamais buriais galėtumėte gauti gerus kambarius ant laivo. Didžiausias laivas "GEORGE WASHINGTON" eis iš Bostono prieš VELYKAS. Informacijos apie kelionę į Lietuvą visiems suteiksime dykai. Rašykite į

BALTIC STATES FINANCE CORP.

357 BROADWAY,

SOUTH BOSTON, MASS.

ANT PDAVIMO.

Bekernė geroje lietuvių apgyventoje vietoje. Biznis išdirbtas per 9 metus, 2 arkliai ir trokas. Priežastis pardavimo, nesutikpartnerių. (1).

244 Lakeview Ave.,

Lowell, Mass.

Tel. S. B. 2488

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

LIETUVIS

Gdytojas ir Chirurgas

506 Broadway, S. Boston.

Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

KASDIENINIS MAISTAS

VISIEMS REIKALINGAS

Zinomas senas biznierių

ANT. NAUJOKAITIS

208 West Fifth Street, South

Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apylinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Išgaminuoju Akis

Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsirėškimai kuno tankiai paeina nuo nuvargusių akių.

Duok savo akis išgaminuoti patyrusiam optometrui. Vienintelis lietuvių optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.

J. L. PAŠAKARNIS O. D. Ofisas ir Gyvenimas: 377a Broadway, cor. E Street, SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. S. B. 441 Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS, 414 Broadway, S. Boston, Mass. (Virš Prekybos Bendrovės).

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.

304 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverkykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užėiga, arti Lietuvių salės.

301 E. St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška

UŽEIGA

pas

ANTANĄ TAMULEVIČIŲ

300 Broadway, S. Boston, Mass.